

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Kariérové poradenství na základních školách – dotazník pro žáky

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH – dotazník pro žáky

Následující dotazník se zaměřuje na zmapování aktuálního stavu kariérového poradenství (poradenství pro volbu povolání) na základních školách. Pro tyto účely bychom rádi poprosili právě Tebe žáka 9. ročníku základní školy o zodpovězení následujících otázek. Otázky se zaměřují na Tvé zkušenosti s volbou povolání či další vzdělávací cesty.

Veškeré poskytnuté informace jsou anonymní a budou sloužit pouze ke zpracování výzkumu v rámci diplomové práce. Proto prosíme, vyplňuj tento dotazník co nejpřesněji, abychom získali informace odpovídající aktuální realitě a mohli navrhnout odpovídající doporučení pro další práci v této oblasti. Za tvoji ochotu a otevřenost děkujeme!

1. Vyplň základní identifikační údaje:

ŠKOLA:	TŘÍDA:
MĚSTO/OBEC:	POHLAVÍ:
DATUM:	

2. Kdo všechno ovlivnil TVOJÍ VOLBU střední školy? (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám)

	URČITÉ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITÉ NE
já sám				
rodiče				
sourozenci				
prarodiče				
jíný příbuzní				
kamarádi				
učitelé				
výchovný poradce				
školní psycholog				
poradce z pedagogicko-psychologické poradny (PPP)				
poradce z úřadu práce (ÚP)				
jíný poradce				
při volbě jíný vypiš:				

3. Jaký zdroj informací Ti nejvíce pomohl při volbě střední školy? (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám)

	URČITÉ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITÉ NE
zkušenosti rodičů z vlastního povolání				
zkušenosti ostatních z vlastního povolání				
internet – webové stránky				
informační příručky				
dny otevřených dveří				
informace od studentů na vybrané střední škole				
burza středních škol, ostatní média				
informace od výchovného poradce				
informace z úřadu práce				
informace z pedagogicko-psychologické poradny				
jíné				
při volbě jíné vypiš:				

4. Co a kdo ti nejvíce pomohlo při rozhodování o budoucí střední škole? (prosím vypiš – stručně, konkrétně)

5. Víš kdo je na základní škole, kterou navštěvuješ výchovný poradce? (vhodné zaškrtni X)

ANO	NEJSEM SI JISTÝ	NE

6. Kdo z dospělých by Ti ve škole mohl pomoci při rozhodování o budoucí střední škole? (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám)

	URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
výchovný poradce				
třídní učitel				
školní psycholog				
jiný učitel				
při volbě jiný prosím vypiš:				

7. Uveď, zda ses již obrátil na uvedené odborné poradce s žádostí o radu v oblasti profesní volby a nakolik ti to pomohlo: (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám; druhou část tabulky vyplňuj jen u položek označených v první volbě ANO)

	Obrátil ses?		Pomohlo ti to?				Kolikrát jsi ho vyhledal? (napiš číslem)
	ANO	NE	URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE	
výchovný poradce							
třídní učitel							
školní psycholog							
poradce z PPP							
poradce z ÚP							
jiný poradce							
při volbě jiný prosím vypiš:							

8. Pomohla Ti v řešení otázek **TVÉ** profesní budoucnosti výuka zaměřená na svět práce (vzdělávací oblast Člověk a svět práce)? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

9. Uveď, ve kterých oblastech jsi potřeboval poradit, a který poradce se ti věnoval: (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám; druhou část tabulky vyplňuj jen u položek označených v první volbě ANO)

	Potřeboval jsi poradit?		Kdo se ti věnoval/Na koho jsi se obrátil?				
	ANO	NE	výchovný poradce	školní psycholog	poradce z PPP	poradce z ÚP	jiný poradce
informace o aktuální nabídce SŠ							
informace o požadavcích pro přijetí na SŠ							
testování zájmů a schopností							
doporučení vhodného studijního oboru							
doporučení o vhodném budoucím povolání							
informace o uplatnění absolventů vybrané SŠ							
informace o nabídce volných pracovních míst							

10. Máš NYNÍ dostatek informací pro rozhodování o volbě střední školy/o tvé profesní budoucnosti? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

11. Jaké informace pro tebe byly DŮLEŽITÉ při rozhodování o tvé profesní budoucnosti? (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám)

	URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
informace o aktuální nabídce SŠ				
znalost vlastních předpokladů pro studium				
doporučení vhodného studijního oboru				
požadavky pro přijetí na střední školu				
šance na přijetí na vybranou střední školu				
informace o možnostech uplatnění absolventů SŠ				
doporučení vhodného povolání				
informace o nabídce volných pracovních míst				

12. Jaké informace bys ještě POTŘEBOVAL/A pro dostatečné rozhodování o své profesní budoucnosti? (vhodné zaškrtni X – vyjádři se ke všem položkám)

	URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE
informace o aktuální nabídce SŠ				
požadavky pro přijetí na střední školu				
šance na přijetí na vybranou střední školu				
jaký typ SŠ/povolání je pro mě nejvhodnější s ohledem na mé zájmy				
moje předpoklady pro studium konkrétní SŠ/výkon určitého povolání				
doporučení vhodného studijního oboru				
doporučení vhodného povolání				
informace o možnostech uplatnění absolventů dané SŠ				
informace o nabídce volných pracovních míst				

13. Je ještě něco, co bys potřeboval/a vědět pro rozhodování o své profesní budoucnosti? (pokud ano – stručně, konkrétně vypiš)

14. Máš v současné chvíli rozmyšlené, kam půjdeš na střední školu? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

15. Máš představu o přípravě na budoucí profesi? (napíš zvolenou profesi a stručný, konkrétní popis profesní cesty)

(střední škola, další vzdělávání, praxe atd.)

16. Znáš aktuální pracovní nabídku? (žádané profese, průměrný plat, volná místa atd.) (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

17. Kde jsi získal tyto informace? (vyplň, pokud jsi v ot. 16 odpověděl/a určitě ano/spíše ano; vhodné zaškrtni X)

škola	rodina	ÚP	jiné (vypiš)

18. Znáš své **SILNÉ STRÁNKY**, které uplatníš při studiu na SŠ/vykonávání budoucího povolání? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

19. Využiješ své **ZÁJMY** při studiu na SŠ/svém budoucím povolání? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

20. Umíš si najít **POTŘEBNÉ INFORMACE** o školách a vybraných profesích? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

21. Umíš si **NAPLÁNOVAT** práci/činnost? (rozvrhnout si čas, stanovit si cíle, dodržovat termíny atd.) (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

22. Umíš vymýšlet **NOVĚ POSTUPY** práce, když původní plán selže? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

23. Pomohla ti **ŠKOLA** při získávání dovedností z ot. 18-22? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

24. V čem ti **ŠKOLA** nejvíce pomohla vzhledem k volbě SŠ a přípravě na další vzdělávání a budoucí profesi? (prosím vypiš – stručně, konkrétně)

25. **MŮŽE** mít podle Tebe škola výrazný vliv při rozhodování o volbě střední školy/o profesní budoucnosti žáka? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

26. **MĚLA** škola výrazný vliv při **TVÉM** rozhodování o volbě střední školy/o tvé profesní budoucnosti? (vhodné zaškrtni X)

URČITĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	URČITĚ NE

DĚKUJEME ZA VYPLNĚNÍ!!

Příloha č. 2: Otázky – rozhovor s výchovnými poradci

A. FUNKCE

1. **Jak dlouho učíte?**
2. **Jak dlouhou máte praxi jako výchovný poradce?**
3. **Současně s čím vykonáváte funkci výchovného poradce?** (př. ředitel, zástupce, učitel – jakého předmětu, třídní učitel atp.)
4. **Kolik průměrně času věnujete přímo kariérovému poradenství – se započítáním všech činností?** (kolik to je průměrně za týden)

B. NÁPLŇ PRÁCE

5. **Co všechno děláte v rámci KP?** (př. administrativní práce; zajišťování akcí; poradenství žákům/rodičům; exkurze – příp. kam; burzy škol – zajišťujete/škola jezdí se žáky; předávání informací; akce jiných škol atp.)
6. **S kým spolupracujete – v rámci školy/mimo školu?** (př. ÚP, PPP, firmy – které firmy konkrétně, jaká je forma spolupráce; v rámci školy jací to jsou obecně pedagogové – co učí)
7. **Jak se podílíte na výuce vzdělávacího programu Člověk a svět práce?** (př. zapojujete se do ŠVP, podílíte se přímo na výchově atp.)

C. MATERIÁLNÍ ZÁZEMÍ

8. **Jaké máte zázemí pro svou činnost výchovného poradce na škole?** – prostor, pomůcky, informační zdroje, dg. materiály, technické zařízení pro administrativu
9. **Kde získáváte aktuální informace z oblasti KP a jaké zdroje jsou pro vás užitečné?** (konkrétní zdroje – letáky, informační brožury; pokud poskytují školy, získáváte od PPP, ÚP, na burzách škol, střední školy vás oslovují s žádostí o prezentaci/nabídkami exkurzí; web – konkrétní stránky, které vám přijdou užitečné, využíváte je)
10. **Jak propagujete KP na škole? Jakým způsobem předáváte informace žákům?** (zda fungují ve škole nástěnky s těmito informacemi, předáváte letáky, informační materiály, máte konzultace – pevná doba/dohodou, web – zda najdou na webu školy informace vztahující se ke KP)

D. ŽÁCI A RODIČE

11. **Kdy začínáte obecně pracovat se žáky v souvislosti s tématem KP?** (v jaké třídě začínáte s tématem volby povolání; kdy se žáci začínají setkávat s tématem práce a trhu práce)
12. **Kdy začínají řešit žáci budoucí střední školu?** (kdy máte pocit, že sami žáci se začínají zajímat o to, co by mohli dělat, kam dál směřovat; a kdy už mají jasno)
13. **Jak často vás s tímto tématem vyhledávají a s čím konkrétně přicházejí?**
14. **Jak vás žáci mohou kontaktovat?** (zda se setkáváte v nějakém předmětu, mohou se na vás obrátit v konzultačních hodinách, mailem atp.)
15. **Jací žáci za vámi nejčastěji chodí?** (pokud byste mohl rozdělit žáky do nějakých obecných skupin – nerozhodní, problematičtí, ambiciózní atp.)
16. **Vyhledávají vás za tímto účelem i rodiče?** (pokud už rodiče přijdou za účelem dalšího vzdělávání dítěte na konzultaci, s čím přichází, co od vás potřebují)

E. ZHODNOCENÍ

17. **Čím/V čem může podle vás škola žákovi v rámci KP nejvíce pomoci?** (v rámci volby i následného nástupu do světa práce, čím ZŠ může konkrétně žákovi přispět)
18. **Jaké vnímáte největší limity vaší práce a z čeho plynou?** (jsou-li nějaké okolnosti, které vám znesnadňují vykonávání funkce KP na škole)
19. **Co byste potřeboval/a pro zlepšení poradenských služeb žákům?** (pokud byste mohl mít nějaké přání reálné i nereálné, které si myslíte, že by mohlo zlepšit služby KP na škole)
20. **Co se v současné praxi KP na vaší škole daří?** (konkrétní věci, které se škole v rámci KP daří a za které byste se pochválili)

Příloha č. 3: Informovaný souhlas pro zákonné zástupce žáků

Informovaný souhlas s účastí na dotazníkovém šetření aktuálního stavu kariérového poradenství na ZŠ

Vážení rodiče,

chtěli bychom Vás požádat o účast Vašeho dítěte výzkumu, který mapuje aktuální stav kariérového poradenství (poradenství pro volbu povolání) na základních školách. Výzkum je součástí diplomové práce studentky psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Pokud budete souhlasit, Vaše dítě se bude účastnit hromadného vyplňování mapujícího dotazníku, které bude trvat 1 vyučovací hodinu.

Účast na výzkumu je dobrovolná a je možné ji kdykoliv přerušit. Dotazníky jsou anonymní a veškerá získaná data budou použita pouze v rámci diplomové práce.

V případě jakýchkoli dotazů se obračejte na Bc. Karolínu Šindelářovou (e-mail: karolina.sindelarova@seznam.cz).

Prohlašuji, že souhlasím s účastí mého dítěte na výše popsaném dotazníkovém šetření.

Jméno a příjmení žáka:.....

Podpis zákonného zástupce:.....

V:.....Dne:.....

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s VP č. 1

ADM: Než začneme, ráda bych vás požádala, jestli si rozhovor mohu nahrávat, abych se k němu později mohla vrátit.

VP: Ano.

ADM: Moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách, takže i na volbu povolání. Součástí výzkumu jsou dotazníky, které jsem zadávala v devátých třídách a rozhovor s výchovnými poradci. Otázky v rozhovoru jsou rozděleny do pěti okruhů – první je zaměřený na funkce, které děláte současně s výchovným poradenstvím, jak dlouho učíte atd. Pom náplň práce v rámci kariérového poradenství, jaké je materiální zázemí pro vykonávání této funkce. Jak spolupracují žáci a rodiče a poslední, jak vy celý ten systém kariérového poradenství hodnotíte v rámci školství.

ADM: Prvně se zeptám, jak dlouho učíte, celkově?

VP: Celkově 19 let.

ADM: A z toho praxe jako výchovný poradce?

VP: Na této škole jsem desátý rok, tak takových 13-14 roků?

ADM: A teda na této škole současně s čím vykonáváte toho výchovného poradce?

VP: Současně zástupce ředitele a metodik prevence.

ADM: A ještě k tomu učíte?

VP: Ano, ještě běžný učitel. Třídnicí nemám, to jsem měla jenom na začátku.

ADM: A když si započítáte veškerou činnost, která souvisí s KP, kolik byste odhadla, že tomu věnujete času třeba týdně?

VP: Ono se to hodně liší, protože teď je období před přihláškami, takže je to víc. Takže já si myslím, že jenom na to samotné KP, tu hodinu týdně v průběhu celého roku. Takže někdy to je žádná, ale někdy i dvě. Ale hodinu beru jako 60 minut. Navíc teď se hodně i klade důraz na technické vzdělávání a my se relativně i dost snažíme jezdit a všechno tohle. To je pak 6 – 7 hodin jenom třeba na všech těch technohrátkách. Takže je to ještě spousta nepřímé práce. Také třeba spolupracujeme s firmou Bühler. Takže je ještě spousta těchto věcí, které jsou okolo. A člověk při tom vlastně ani moc nevnímá, že vlastně dělá to kariérové poradenství v tu chvíli, ale vlastně to s tím souvisí. Protože s dětmi jezdím já, takže to je určitě hodina.

ADM: Co jinak všechno v rámci kariérového poradenství děláte? Teď jsme na to už trochu narazily, tak zkuste vzpomenout. Ať už to je v rámci školy, nebo výjezdy, nebo výjezdy.

VP: Když to vezmu od začátku školního roku, tak určitě výjezd na přehlídky škol. Minimálně na jednu jezdím určitě a to je v České Třebové, a když mi to vyjde tak se snažím jet ještě na jednu, které jsou jinde po kraji. Na školy se jezdím sama podívat. A mám ještě seminář výchovných poradců vždy v té české Třebové. Takže tam se nás schází celkem hodně těch výchovných poradců. A odtamtud máme vlastně i nejvíc materiálů. Pak v průběhu roku umožňujeme okolním školám, že mohou jít do hodin, takže s nimi domlouváme termíny. To většinou děláme při tom světu práce a zapojujeme do toho i osmáky. Jezdíme na ÚP s devátákama, zúčastňujeme se technohrátek, vysíláme děti na technické hry na průmyslovku do Letohradu. Takže spíš člověk hodně komunikuje. V současné době školy začínají hodně řešit, že...byli jsme se třeba podívat na automobilece. Pak se děti sami byly podívat v Králíkách. Takže třeba domlouváme, že si je oni sami tady vyzvednou a zajistíme jim souhlasy rodičů a škola sama pak dětem zajistí program. Takže jde hlavně o vzájemnou komunikaci s těma školama. Pak samozřejmě indiv. konzultace s rodičema, děláme rodičovskou schůzku s rodičema devátáku, kde

jím předáváme informace. Dřív jsme tam zvali i školy, ale to už dnes neděláme i vzhledem k počtu dětí. Pak se vyplňují přihlášky, tiskneme je žákům z Bakalářů. Informační nástěnky, děláme se žáky. Tam mají informační letáky. Spolupracujeme s firmama. Občas nám přijde nabídka i na exkurze pro učitele, nebo nás zvou přímo učitele do firmy, abychom viděli, jak pracují. Firma Bühler má už vlastně i učební obor, tak aby učitelé viděli.

ADM: Tak kdyžtak se k tomu můžeme vrátit v průběhu, když si ještě na něco vzpomenete.

VP: Ano, ano. Já to říkám podle průběhu školního roku. Pak samozřejmě předávání podkladů obci. Sepsání kdo kam šel, výsledky přijímacího řízení. Statistika.

ADM: Na spolupráci už jsme také narazily. Spolupracujete tedy s ÚP, firmy, SŠ. Je tam ještě někdo, s kým takto spolupracujete?

VP: Určitě poradna. I když bych řekla, že naše děti úplně nevyužívají často přímo, že by se chodili poradit. Spíš s nimi konzultujeme s ohledem na nějaké specifické poruchy učení. Jenom kvůli volbě povolání PPP využijí málokdy. Každý rok jim říkám, že mají tu možnost. Ale jsou to spíš ti, kteří jsou tam dlouhodobě vedení, ale že by některý žák měl problém s tím, že neví a že by šel do poradny. To fakt se tady stává úplně minimálně. Ačkoli to ode mě vědí a mají ty informace.

ADM: Ta diagnostika kariérové volby se vlastně dělá i na ÚP. Tam se vlastně dělá stejný typ testu, který se dělá i v PPP. Co je třeba výhoda je to, že v PPP mají osobní konzultaci, není to jenom o tom testu. Protože z mého pohledu to vyhodnocení na ÚP není tak dobré jak by být mohlo.

VP: Ano. Jako z toho ÚP je to spíš pro ty žáky, kteří opravdu nevědí. Za ty roky to bylo pár dětí. Spíš to třeba potvrdí to, o čem už jsme se bavili ve škole. Spíš bych řekla, že je to pro děti opravdu hodně orientační. Myslím si, že to tam i vyzní, že to pro ně není něco rozhodujícího.

ADM: Ano. I z minulých výzkumů vychází, že nejvíc hodnotí žáci sami sebe jako rozhodující faktor. Pokud se budeme bavit o informacích, tak jako nejužitečnější hodnotí informace ze samotných středních škol. Pak jsou rodiče, pak je škola, pak jsou další instituce.

VP: A my neomezujeme počet škol, které můžou navštívit. My se snažíme to neomezovat, naopak jim to doporučujeme. Ono i zvážení vzdálenosti, dojíždění je důležité. Takže jim to neznemožňujeme a oni toho nezneužívají. Neděláme žádné hromadné výjezdy na školy, protože zastávám názor, že když se tam vezme třeba 15 dětí, tak to spíš vezmou jako výlet. Myslím si, že tohle by měla být víc věc rodičů.

ADM: Ano. Ještě se zeptám na poslední otázku z tohoto okruhu. Jak vy sama se podílníte na výuce Světa práce?

VP: Já ho přímo učím. Máme to jednou za 14 dní hodinu, ale začínáme už v osmičce. Řídíme se samozřejmě ŠVP, ale dávala jsem tam navíc i já, co se bude učit. Myslím si, že to je opravdu fajn předmět. Protože za ty dva roky tam člověk může žákům říct opravdu hodně věcí. Na co jinde nebyl prostor. To si myslím, že třeba mě strašně pomáhá. Protože jak se začíná už v té osmičce. Takže tam začneme takovým sebehodnocení a ty dva roky nad tím mohou skutečně přemýšlet. Než takové, měli byste dávat přihlášky atd. To co člověk honil při jiných hodinách, nebo někomu sebral. Na druhou stranu si myslím, že stačí půl hodina týdně, teda jednou za 14 dní tu hodinu. Jsem s tím spokojená, protože si myslím, že to těm dětem, teda doufám, skutečně něco dává. A myslím si, že je opravdu dobré, když to mají takhle tu osmičku a devítku. Hodně tam probíráme trh práce, povolání obecně. Vlastně tahle třída na začátku neměla vůbec přehled, takže jsme dělali obecně i celý vzdělávací systém. Aby věděli, na co potřebují maturitu, vysokou školu, na co stačí vyučení. Takže i ten všeobecný přehled na tom trhu práce. Takže si myslím, že tohle je pro ně fajn.

ADM: Já si myslím, že tohle pro ně může být skutečně velmi přínosné.

VP: Jo. A já si myslím, že to hodně pomáhá i v tom, že pak není tolik těch osobních konzultací. Protože to člověk s nimi dělá dva roky a přes infoabsolvent se vlastně od čtvrtletí osmičky s nimi díváme na obory a různá videa. Takže využívám hodně i tohle, mě se osobně ten infoabsolvent hodně líbí, jako ten portál. Protože tam mají i ta videa, co je to povolání atd, pracovní listy. Takže to určitě využívám.

ADM: *Tím jsme přešli k další části. Chtěla jsem se právě zeptat na zázemí výchovného poradce. Třeba i prostory pro konzultace, jestli máte svůj kabinet. Technické vybavení – telefon, počítač, informační zdroje atd.*

VP: U nás se to hodně kryje s tím, že dělám i zástupce, takže tady je moje místo. Většinou máme konzultace tady (kancelář zástupce a ředitele školy), ale pokud vidím, že někdo chce vyloženě soukromě, tak se domluvíme a pan ředitel odejde, případně jdeme vedle do kabinetu, kde je soukromí. Ale u nás se to hodně prolíná s tím, že dělám zástupce. Před tím to byl trochu větší problém, teď to je vlastně pátý rok, kdy dělám zástupce. Před tím jsem normálně učila, tak jsme bojovali s prostorem, takže udělat nějaký kabinet, oddechový koutek nebo něco, kde by bylo soukromí, je velký problém. Jinak po technické stránce není problém. Počítač, telefon máme, ale obecně učitelé mají přístup všichni, takže s tímto problémem není. Ale skutečně výhodou je, že jsem tady bokem, protože sborovnu máme společnou. Takže pak se lépe řeší něco po telefonu tady než ve sborovně. Tam se opravdu v klidu nic moc řešit nedá.

ADM: *A když se vrátím k těm informačním zdrojům, tak jste říkala ten přehled středních škol, infoabsolvent. Je ještě něco, co ráda využíváte, je přehledný jako zdroj informací?*

VP: Já teda docela využívám atlas školství. My ho dostáváme akorát pro náš kraj, ale využívám ho, protože bych řekla, že je to takové nejrychlejší. Tady ty přehledy, co dostávám a jinak internet obecně. Opravdu stránky škol. Hodně když něco potřebuju, nebo i když s dětmi hledáme, tak na stránkách škol.

ADM: *Říkala jste, že na infoabsolventu je test volby povolání. Používáte případně i třeba jinou diagnostiku v rámci kariérového poradenství?*

VP: Máme, děláme. Podkladů a materiálů máme dost, takže bych řekla, že jo. Mám tady toho i docela dostatečně.

ADM: *A žáci o to mají zájem, když máte ten předmět si i dělat tyto testy?*

VP: Jak koho. Nemůžu říct, že je to obecně. Bojujeme asi jako na všech školách, mají problém se pochválit. Zkritizovat, najít svoje špatné vlastnosti, to umí dobře. Ale člověk je pak musí trochu nutit do toho pochválit se, co umím, v čem jsem dobrý. To je u některých strašný problém. Je to třída od třídy. Jsou třídy, které o tom rády diskutují, rády to dělají a pak jsou třídy, kde je až problém vůbec je nějak zapojit a něco po nich chtít. Je to spíš o tom, jak funguje kolektiv, jaké se sejdou děti. Opravdu takové ty – zamyslet se nad sebou, najít v sobě i dobré stránky. To myslím, že je chyba ve školství obecně, že se hodně zdůrazňuje chyba. Takže tohle se učíme. Děláme také vysněné povolání, kde si můžou namalovat, co by chtěli. Ideální pracovní prostředí, kde by chtěli pracovat, aby si to uvědomili a seznámili se s pojmy. Ale je to individuální, někoho to baví a někdo se nechce otevřít a přemýšlet nad tím.

ADM: *Ano. Já si ale myslím, že je to důležité a třeba i u dětí, které to nebaví a třeba to aktuálně neocení. Ale třeba jim to dojde a využijí to za nějakou dobu.*

VP: Přesto si myslím, že pro některé je to pořád málo, protože jim to nedochází ještě ani teď. A třeba jim to dojde za dva, tři roky. Ale zase na druhou stranu jsem docela ráda, teď jsem četla nějaký výzkum, že 75% uvádělo, že jde na střední školy. Takže bych řekla, že to docela odráží skutečnost, že už není, že ty čtyřkaři se hlásí na maturitní obory. Že máme i dost technických oborů.

ADM: Následující otázka se trochu opakuje. Kde získáváte aktuální informace. To jste uváděla atlas škol, internet, stránky škol.

VP: Taky portál pardubického kraje a nejvíc opravdu internet. Anebo pak konkrétně od škol. Protože atlas škol se uzavírá v září a některé obory školám schválí až v průběhu roku, takže pak se nám sami ozývají, že by chtěli informovat mě nebo děti.

ADM: Zeptám se z tohoto okruhu na poslední otázku. Jakým způsobem se dostávají žákům informace v rámci školy? Vy jste zmiňovala nástěnky.

VP: Dostávají atlasy škol. Já letáky škol beru 2x – 3x, takže jednou to dáme na nástěnku a pak vědí, že když budou chtít, tak si můžou přijít ke mně. A hodně na rodičovské schůzce, tam mají možnost přijít i žáci, takže i tam. Tam jsou rodiče seznámeni s celým systémem přijímacího řízení. A pak nejvíc při hodinách. Pak i letáky, takže hodně při hodinách.

ADM: Je to skvělé, že to takhle máte, protože to skutečně není samozřejmost na všech školách.

VP: Není no, já jsem trochu myslela, že to je vlastně nařízené v rámci RVP, ale tím, že to můžou schovat pod dílny atd. tak na některých školách to vůbec není.

ADM: Opravdu není. Zeptám se, vy jste říkala, že v osmé třídě začíná předmět Svět práce. Dělá se třeba i něco dřív? Některé aktivity obecné, třeba i v rámci prvního stupně. Některé představování zaměstnání atd.?

VP: U nás spíš narázově. Dělali jsme projektový den řemesla. Kdy jsme to hodně řešili přes rodiče, nebo bývalé žáky. Takže jsme tu pak měli instalatéra, obráběče, kadeřnice a další různá povolání. Jinak to mají v rámci svých plánů, něco k tomu mohou mít v prvouce. Ale 6.-7. třída moc ne, tam opravdu to je minimálně. Takže spíš když je nějaký školní projekt. Ale to taky neděláme každý rok. A sedmáky začínáme zapojovat do technohrátek. Když jsou třeba v květnu/červnu, tak už nemá cenu brát devítky, takže bereme spíš sedmáky. Když je nějaká příležitost, tak zapojíme i sedmáky do něčeho.

ADM: Kdy vy osobně se setkáváte, že žáci začínají skutečně řešit volbu své střední školy?

VP: Já bych řekla, že já se většinou v té osmičce začínám ptát, kdo už ví. To je taková moje první otázka. Když to je hodně, tak polovina třídy tuší, který směr a to je spíš lepší varianta, když to půlka tuší. Takže opravdu víc začínají v osmičce, kdy jim říkám, aby se už teď jeli podívat na přehledku středních škol. Takže bych řekla od té osmičky, kdy zjistí, že nějaký předmět existuje, že se něco děje. Já jim říkám, že už to vysvědčení má vliv na další školu. Takže spíš až opravdu v té osmičce. Málo kdo to nějak řeší dřív. I když se říká, že bychom to měli řešit dřív, ale myslím si, že je to spíš až takhle.

ADM: A když mají opravdu už jasno, tak to je kdy?

VP: Jako úplně jasno, je těžké říct. Jasný směr, má na začátku roku tak ¾ třídy určitě. To jsou spíš výjimky, které nemají. Takže pak řeší spíš už jen konkrétní školu, místo, dojíždění, kamarády atd. Opravdu na začátku devítky už bych řekla, že většina je rozhodnutá. Představu rozhodně mají.

ADM: Kdybyste měla zhodnotit ty osobní konzultace. Jak často někdo přijde?

VP: Strašně se to liší rok od roku. Letos je 16 devátáků a na osobní konzultaci tu byli 3. Ale třeba v loni to byla třeba polovina třídy, hodně se to liší třída od třídy.

ADM: Když už někdo přijde, tak chodí opakovaně, nebo jim to stačí jednou.

VP: Taky je to individuální. Někdo přijde víckrát, někdy přijdou i rodiče. Rodiče telefonují, nebo se chtějí stavit. Většinou je ale ta návštěva jednou, případně dvakrát, ale víckrát už ne. Většinou to vyřešíme, nebo to pak je už jenom rychlé a vyřeší se to během hodiny nebo přestávky. Já se jenom zeptám.

ADM: Když se vás tedy někdo rozhodne kontaktovat, tak jakou mají možnost. Vy jste říkala po telefonu, osobní schůzky.

VP: Takhle, na osobní konzultaci si domluví termín. Myslím si, že takhle to stačí.

ADM: Kdybyste to měla shrnout. Jací žáci nejčastěji chodí. Jestli to jsou nerozhodní nebo problematictí žáci, zvědaví, svědomití?

VP: Je to taky hodně individuální. Někdy jsou to žáci, kteří se úplně neshodují doma s rodiči a chtějí si o tom promluvit s někým jiným. To je jedna skupina, která to chce řešit, protože s nimi třeba doma úplně nesouhlasí. Pak to jsou občas takoví, se kterými to doma moc neřeší a oni si o tom chtějí s někým popovídat. A pak to někdy řeší rodiče, kteří mají hodně veliké ambice, ale to dítě na to nemá. Takže občas to bývá i z mé strany, kdy sama kontaktuji rodiče a chci to s nimi probrat. Já jim nic nezakazuju, já jim pouze říkám, jak to bude s přijímačkama, jak to bude se školou. A bavíme se o tom, jaké jsou možnosti uspět a jestli je to ten správný směr. Ale hodně se to liší, nedá se to moc zobecnit. Někdy přijde někdo, kdo chce slyšet názor ještě někoho jiného. I třeba potvrzení, že si vybrali dobře.

ADM: Vy jste říkala, že rodiče vás vyhledávají, když mají například vyšší ambice, než je schopnosti dítěte. Jak často vás rodiče vyhledávají. Většina z nich tedy přijde na tu rodičovskou schůzku?

VP: To chodí poměrně většina. A řekla bych, že ti kteří nepříjdu, tak se většina omlouvá předem nebo volají, že nemohli, tak jestli by mohli přijít jindy. Převážná většina rodičů se se mnou minimálně jednou sejde. Buď při této schůzce, nebo při idniv. konzultaci. Také využívají telefonické konzultace. I teď kolem přihlášek, třeba třetina rodičů, třeba ještě něco řešila se mnou přes telefon.

ADM: Ještě bych se vás na závěr zeptala na celkové zhodnocení této oblasti. V první řadě v čem si myslíte, že může kariérové poradenství poskytované školou žákovi pomoci?

VP: Teď si myslím, že se obrovsky rozšířila možnost žákům poznat ta povolání. To si myslím, že tady v pardubickém kraji opravdu zafungovalo. I přes ty technohrátky. Mají povědomí o tom, jaké jsou oboru. Pokud děti chtějí, tak mají opravdu možnost se o těch oborech dozvědět mnoho. I pro mě to mělo velký přínos. Oproti 10-15 let se to opravdu hodně posunulo. Protože školy žáky potřebují, tak se hodně snaží a hodně se snaží otevřít novým žákům. My jim tyhle možnosti zprostředkováváme, někteří tam s nimi i jezdíme. Většinou na ty technohrátky, pak zprostředkováváme na ty technické hry, pak nějaké návštěvy na těch SŠ. Nebo když jezdíme na ÚP do Ústí nad Orlicí, tak jim k tomu domluví ještě prohlídku nějaké školy. Takže letos jsme byli na automobilce, minulý rok na zdravotce i na té umělecko-průmyslové. Záleží na složení třídy, co zvolíme. Pak dělají dny otevřených dveří i firmy, takže i tam se podíváme. Třeba Bühler v Žamberku. Tam teď dělají Techné, takže tam jim dávají také nějaké informace. Pak jsme byli na přehlídce strojírenských firem, kterou pořádala hospodářská komora. Takže tam s nimi kolega byl. Takže v této technické oblasti toho je hodně. Horší to je zase v jiné oblasti. Přeci jen všichni nepůjdou na technické obory. Ale tím jak jsou školy sloučené, tak se třeba i při technohrátkách dozvídají o oborech, které nejsou technické. Co je teda spíš horší nabídka, je pro takové ty holky – ne gympl, ale teď co. Tam je trochu problém toho povědomí, co by mohla dál.

ADM: Aha. Takže když to není úplně na učební obor, ale je to něco mezi. Ono to bude asi souviset s aktuální politikou.

VP: Mě napadá, že v současné době se řeší i stipendia. Takže to se hodně řeší s rodiči. Právě tím, že je ta politika jsou i krajská a firemní stipendia, takže to je hodně zajímavé i pro rodiče. Protože tady mohou mít finanční problém se vzdáleností školy a dojížděním, takže to je může hodně zajímat.

ADM: Zeptám se i na tu negativní. Jaké vnímáte limity v rámci kariérového poradenství. Jaké jsou největší limity toho, abyste se tomu mohla věnovat intenzivně, k větší spokojenosti. Pokud teda nějaké jsou.

VP: Jako takhle, nárazově určitě je to časově náročné. Protože je to nárazově, tak tomu člověk pak věnuje relativně hodně času. Ale tím, že učím 1-2 hodiny denně, tak když je potřeba, tak si ten čas udělám. A pak obecně, takový zájem/nezájem ze strany rodičů. My se tu můžeme snažit, ale pokud není zájem a podpora doma, tak to nepomáhá. Pokud nemají zájem s tím pracovat, tak to můžeme vysvětlovat a stejně to nemá efekt. Pořád hlavní slovo mají rodiče.

ADM: Co vy osobně byste třeba potřebovala pro zlepšení nebo větší pohodu pro poskytování služeb. Co byste si třeba sama řekla, že kdyby ještě tohle fungovalo, bylo by to plynulejší.

VP: Já myslím, že by s tím mohlo třeba souviset třeba to mít k dispozici školního psychologa. Určitě by v některých situacích, aby děti měly možnost si o tom promluvit i s někým jiným. Pořád já jsem pro ně učitelka. Do poradny se jim nechce, takže ddyby byla možnost jít na nějaké takové pracoviště tady, tak nejenom v tématu kariéry by to bylo fajn. Protože pro ně už to není člověk, který chodí na porady, řeší to s ostatními učiteli, takže si myslím, že i v tom KP by to bylo dobré. Myslím si, že mít možnost popovídat si s někým úplně jiným by pro žáky bylo dobré. Neříkám, že by to využili všichni, ale třeba tak jeden-dva z každé třídy by to určitě byli. Myslím tak, že pro některé by bylo snadnější svěřovat se někomu, koho trochu znají, než úplně cizímu člověku v poradně. Ale jinak si myslím, že já na to ten prostor mám a na to, co já potřebuju je to dostačující.

ADM: Co byste řekla, že se přímo ve vaší škole konkrétně v rámci KP opravdu daří?

VP: Myslím si, že docela dobře funguje ten předmět Svět práce. Obecně získání povědomí, to určitě. A řekla bych, že nám v rámci podpory kraje se i zlepšilo to technické vzdělávání. A začali i přemýšlet, co by na vesnici potřebovali za řemesla. To bych řekla, že za poslední dva tři roky se začalo rozvíjet to uvědomění si trhu práce. Teď nám třeba volali ze Živy, jestli máme nějaké děti, které půjdou na učiliště, že by se už s rodiči spojili předem. Takže opravdu začínají mít zaměstnavatelé zájem, ale má to odezvu i ze strany rodičů. Takže pro nás je hlavní ta úzká spolupráce, tím že jsme malí, známe se. Určitě úplně jiné je KP, když máte 16 dětí, než když jich máte ve třech třídách. Tam si nedokážu představit, jak by se dělali osobní konzultace půlce dětí. Takže rozhodně naší velkou výhodou je určitě je ten počet a relativně dostatek času.

ADM: Já vám děkuji. Ještě vás něco napadá, něco byste ještě chtěla zmínit, něco jsme vynechaly?

VP: Ne, myslím, že to bylo poměrně vyčerpávající. Myslím, že jsme obsáhly všechno. Já si nemyslím, že to děláme nějak výjimečně dobře, ale jsem ráda, že na to mám ten prostor. A to si myslím je to, co opravdu pomáhá. Když to srovnám s minulými zkušenostmi, kdy se pouze předávaly informace, tak si myslím, že i těch 20 vyučovací hodin za rok je poměrně dost času se tomu věnovat. Já jsem i stála o to, abych si to vedla sama. A i když výchovné poradenství nemám vystudované, tak myslím, že už mám na to dostatek zkušeností. Tak si myslím, že takhle to je všechno.

ADM: Děkuji. Na shledanou.

Příloha č. 5: Přepis rozhovoru s VP č. 2

ADM: Než začneme, ráda bych vás požádala, jestli si rozhovor mohu nahrávat, abych se k němu později mohla vrátit.

VP: Ano

ADM: Moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách, takže i na volbu povolání. Součástí jsou dotazníky, které jsem zadávala v devátých třídách a rozhovor s výchovnými poradci, nebo s poradcí pro volbu povolání, podle toho kdo to má na starosti v té dané škole. Rozhovor má pět částí zaměřených na to, co výchovný poradce k tomu ještě dělá, co všechno dělá v rámci kariérového poradenství, jaké má zázemí v rámci školy, ať už technické, prostorové nebo materiální. Potom jak spolupracuje se žáky a rodiči a na konec vaše zhodnocení – co funguje, nefunguje, co se daří.

ADM: Nejdřív se zeptám, jak dlouho učíte?

VP: Jak dlouho učím? Od 74 roku, takže je to 43 let. Už jsem v důchodu, učím jenom na poloviční úvazek, pondělí a úterý. A v tom mám jenom tu volbu povolání. Výchovné poradenství si vzala paní ředitelka.

ADM: A jako výchovný poradce jste působil jak dlouho?

VP: Já jsem působil 13 let výchovným poradcem od roku 77 až do roku 90, pak jsem byl 24 let ředitelem, 6 let zástupcem a teď jsem poradcem pro volbu povolání.

ADM: A teda i s tím poradcem pro volbu povolání ještě učíte?

VP: Ano, učím 10 hodin Pracovní činnosti v 6., 7. třídě.

ADM: Když si to porovnáte s vyučováním a volbou povolání, kolik času věnujete povinnostem spojeným s kariérovým poradenstvím?

VP: No v úvazku jednu hodinu, takže právě tuhle hodinu tomu věnuji. Dělam si co potřebuji s přihláškami, s průzkumem, s exkurzemi. Dělam si tabulky, kam se děti přihlásily. To dám paní ředitelce a vyvěším to do sborovny, aby ostatní viděli, kdo se kam hlásí.

ADM: Takže tu jednu hodinu týdně tím opravdu naplníte?

VP: Ano jedna hodina týdně je myslím dostačující.

ADM: Vy už jste to trochu naznačil, že se věnujete přihláškám, statistikám, průzkumům. Je ještě něco, co děláte v rámci kariérového poradenství?

VP: Exkurze osmých, devátých tříd. Jsou to různé návštěvy SŠ – místní integrovaná škola v minulém roce byla zapojena v projektu, takže to bylo jednou měsíčně. Tam chodili skupiny na celé dopoledne a tam pracovali, vyráběli. Také do podniků různé exkurze, když se s někým dohodneme. To se mi zdá, že exkurze jsou spíš takovou zábavnou činností. Ono to třeba má nějaký vliv, ale asi se to neodrazí 100% v té volbě povolání. Většinou pak rodiče si nasměrují své děti. Dále tady máme burzu škol v listopadu a zveme sem z okolí cca 20 zástupců škol a učilišť. A ty tady prezentují svoji školu přímo tady ve škole. A rodiče mají možnost se informovat. Řekl bych, že dřív o to byl větší zájem, teď to upadá, protože v současné době je větší nabídka SŠ než je žáků. Aspoň to tak tady pocítuji. Takže pak, když rodičům říkám, že nevím, jestli tuhle školu vaše dítě zvládne, nebyl by lepší tříletý obor. Rodiče na to říkají, že už to mají domluvené. To mi je trochu proti srsti, ale nikomu nebráním. Často to pak ale nedokončí a třeba po dvou letech přestupují na tříletý obor.

ADM: V rámci školy spolupracujete ještě s někým v rámci toho KP?

VP: Je to ÚP, PPP – semináře pro VP a hlavně pro volbu povolání a s integrovanými školama. My teda nepouštíme do tříd zástupce škol, protože to narušuje vyučování a teď mají hodně možností se sami prezentovat. Žáci navíc mají vyvěšené dny otevřených dveří. To aktualizují během školního roku. Takže žáci vědí, kdy mají

dny otevřených dveří a mohou si tam zajet sami. My nepořádáme hromadné návštěvy středních škol, protože by to museli být vybraní žáci podle oboru. Takže je lepší, aby si to zařizoval každý sám. A oni to vezmou jako výlet. Ale když to jsou kluci, kteří mají zájem o zdejší integrovanou školu, tak to domluví s panem ředitelem a 10 jich tam vezmu a vidí, co se tam dělá, jak to tam probíhá. Do loňského roku, kdy byli zapojeni do programu, tak tam vlastně chodili. Chodili všichni i děvčata, letos to neprobíhá. Tak možná příští rok zase.

ADM: Podělíte se na programu Člověk a svět práce a kde to máte zařazené?

VP: Má to kolega v rámci pracovních činností. Kromě toho, že tam má nějaký program, co musí udělat, tak tam má volbu povolání. Oni se v rámci PČ účastní soutěží, letos mají 3 soutěže. Takže vždy vytipuje 9./8. kteří jsou zruční a jede s nimi na soutěž. Je to soutěž o zlaté kladívko a je to tady na integrované škole. Je to dost populární, protože sem jezdí i školy z Chrudimska. V jedné soutěži naši kluci i vyhráli.

ADM: A tu volbu povolání s vámi konzultují, podělíte se nějak na náplni?

VP: Většinou si to pedagogové dělají podle RVP, ŠVP. Já tu jsem ty dva dny, takže když já chci mluvit s 9. ohledně přihlášek, usměrňování, tak většinou během týdne, kdy mají nějaký předmět, např. spol. výchovu, kde jim nejvíce naruším program, tak tam mám tu hodinu volby povolání. Je to náročné, většinou listopad/prosinec a teď to bude začátek dubna před přijímacími zkouškami. Kde jim řeknu, jak to bude probíhat. Oni většinou dostanou info ze SŠ, ale přeci jenom. Dnes jsem třeba obíhal všechny 9., abych zjistil, zda mají všichni odeslané přihlášky, protože je zítra už po termínu. Takže včera a dneska to byl takový běhací den, takže jsem chodil i do hodin. Spoléhám na to, že přihlášky poslali, ale připomenu jim to, aby na to náhodou někdo nezapomněl.

ADM: Jaké máte pro poradenství pro volbu povolání možnosti. Vidím, že kabinet máte společný, ale kdyby Vás chtěli kontaktovat e-mailem, telefonem, tak jestli tyto prostředky jsou dostupné.

VP: No všechno. Není problém. Do loňského roku jsem to 6 let dělal v ředitelně, takže spojení tam bylo, pc tam byl, místo na konzultace tam bylo. P. ředitelka několikrát seděla i přímo u těch jednání. Teď jsem tady, já k tomu nepotřebuju žádnou svoji místnost, protože se tady s kolegou střídáme. Letos sem přišlo na konzultaci 9 rodičů a zhruba 10 žáků samostatně a zvládlo se to. Já jsem nevyžadoval žádnou zvláštní místnost. Tady naproti je volný kabinet, tak mi ho p. ředitelka nabízela, ale na tu hodinu to pro mě nemělo smysl. Jako podmínky jsou tady dobré, vyhovující.

ADM: Kde získáváte informace o školách. Jsou nějaké zdroje, které máte oblíbené, ověřené, dobré?

VP: Tak určitě je to internet, kde já bez problémů najdu já, najdou děti. A pak jsou to informace z brožur, které dostávají všechny děti. To je atlas škol pro pardubický kraj. Tam si i děti najdou všechno. Když je koncem října dostanu, tak já si vždy zajdu do tříd. Rozdám je a hned jim řeknu, jak se v tom orientovat a co budou vyplňovat do přihlášek. Na internetu hledám přímo stránky škol. A dětem, rodičům říkám taky, ať se podívají přímo na stránky škol, aby si to přečetli. Někdy mají specifické požadavky na přijímací řízení – co požadují, jaký bude test.

ADM: Takže internet a distribuované brožury jsou nejlepším zdrojem informací. Vy už jste říkal, že máte ve škole nástěnku, kde jsou aktuální informace. Takže žáci se nejvíce informace dozývají tam?

VP: I tam, většinou tu nástěnku tak jednou za dva měsíce aktualizují, protože tam jsou nově dny otevřených dveří a veškeré vyvěšené informace jim mohu poskytnout i v papírové podobě. Ale ty webové stránky škol jsou dobré, protože tam je otázka – máte zájem o? – zašleme vám leták a na kliknutí se jim to objeví. Takže letos nikdo nepřišel si vzít nějaký papír, protože si to všichni umí najít. Nakonec mají i programování, mají informatiku, takže i učitele poprosím, aby jednu hodinu věnovali tomu, že si najdou školu. Jako spolupráce s učiteli je dobrá.

ADM: Zeptám se tedy už na práci se žáky. Kdy tak průměrně s nimi začínáte pracovat. Jestli to je v té deváté třídě.

VP: Je to i osmička. Většinou duben/květen/červen kdy už devítky jsou hotové, tak jsem do loňského roku zašel do OV do osmiček, nebo když tam supluji, tak tam udělám volbu povolání. Seznámím je s atlasem škol, jaké jsou možnosti, jak vypadají přijímací zkoušky, kam se dělají/nedělají přijímací zkoušky. Pak se vytypovávají exkurze, které dáváme do kupy s p. ředitelkou. Kam by se kluci z osmičky mohli jít podívat – integrovaná škola, podniky, IVK atd. Tam nás docela rádi uvítají, protože všude je nedostatek právě těchto černých řemesel. Intenzivně je to pak od září až skutečně do toho února v devítce. Protože tam jsou školy s talentovou zkouškou, to je leden/únor. Já si pak vypisuji každou třídu, kam se hlásí, co mají na přihláškách, jestli už jsou přijatí na základě talentové zkoušky, ti, kteří vychází z nižších ročníků – např. z pátých a jestli jsou přijatí. Dělal jsem si i statistiky, kdy jsem se dopředu ptal jednou v říjnu, jednou v listopadu, ale ono se to většinou moc nemění.

ADM: Když jste na to teď i narazil, tak kdy vám připadá, že se žáci začínají rozmyšlet, kam půjdou. Už to začnou zvažovat, mají trochu představu.

VP: Myslím, že to je leden/únor, protože mají odevzdat přihlášku. Doma o tom určitě mluví, určitě vědí, jaký směr chtějí studovat, ale spíš zvažují konkrétní školu. Takže místem se rozhoduje, kam půjde a někdy se sveze s některým kamarádem a jdou tam spolu. V tu dobu opravdu spíš jen spekulují, kam by šli podle místa, dojíždění, kamarádů. Teď jsem zjistil, že se opravdu, že se kluci dali tak nějak do dvojic a jdou na stejnou školu i obor. Pak dělám statistiku pro paní ředitelku i sám pro sebe. Kde je vedeno na jaké školy se děti hlásily.

ADM: Když teda za vámi žáci sami přijdou na konzultace, tak vy jste říkal, že to letos bylo 9 rodičů, 10 žáků. A když už někdo přijde, tak přijde víckrát nebo jednou.

VP: Jednou, není potřeba více konzultací. Jsou to většinou rodiče, kteří se sem přistěhovali z jiného kraje a neví, jak to tady chodí, jaké tu jsou možnosti. Takže přijdou a já jim dám brožuru, probereme, co dítěti jde/nejde, co ho baví/nebaví no a pak se přijdou třeba zeptat, co bych doporučil. Když vidím, že to je třeba rodina s menším příjmem, tak jim doporučuji místní školy (integrovaná škola), aby to pro ně nebylo tak finančně náročné. V porovnání s minulými roky jsou ty konzultace spíše méně časté. Spíš si najdou ty věci na internetu a rodiče i vědí, kam své dítě nasměrují.

ADM: A kontaktovat vás tedy mohou telefonem, e-mailem a osobně přijít na konzultace?

VP: Tak, všechno. Rodičům na první rodičovské schůzce sdělím, že jsem na telefonu, můžete mi psát na školní e-mail, můžete přijít. Může přijít dítě. Po telefonu jsem letos nic neřešil, e-mailem to byly dva dotazy.

ADM: Vy jste tedy říkal, že často přijdou rodiče, kteří neznají podmínky zdejšího kraje. Tak kdybyste mohl zobecnit, jací žáci nebo rodiče vás nejčastěji vyhledávají?

VP: No většinou nemají přehled o tom jak je to tady. Potom se radí s konkrétní školou. Někdy i z málo podnětného rodinného prostředí. Většinou přijdou tak, že řeknou, že chtějí dát dítě někam, jak to vidíte, zvládne to/nezvládne to? Když chtějí maturitní obor, tak jestli to zvládne. Já ty děti většinou v té deváté třídě znám, takže jim řeknu. Ale to se týká tak jednoho-dvou rodičů. Ale nikoho nepřesvědčuji nebo sami nepřijdou.

ADM: K tomu mě napadá jestli máte k dispozici nějaké testy volební preference, schopností atd..

VP: No test jsem tady měl. Vytvořili jsme ho s p. ředitelkou před 6ti lety. Test volby povolání, který jsme vypracovali společně s PPP. To jsme domluvili, ale nemám s tím hlubší zkušenost a nechci říct, že mi to nic nedá, ale nejsem takový odborník, že bych se podle toho mohl řídit. Dítě to taky vyplňuje v určité náladě, stresu, takže to nevyhledávám. Když by mi ho někdo nabídnul, tak bych si ho přečetl, vyzkoušel bych ho, ale víc asi ne.

ADM: On vlastně tento test je na ÚP, stejný se pak dává v PPP, když tam žáci jedou. A k tomu mě napadá, jestli máte představu, zda žáci vyhledají tu PPP za tímto účelem?

VP: Asi ne, spíš ten ÚP. Vždycky na třídních schůzkách říkám, že mají možnost se objednat na ÚP, kde jim na základě nějakého rozhovoru poradí, ale já do toho nezasahuju. Ale občas se najdou i žáci, kteří mají samé čtyřky a vyberou si maturitní obor.

ADM: Ještě se zeptám, kdybyste to měl zhodnotit. Čím si myslíte, že může ZŠ nejvíce pomoci žákovi v té volbě?

VP: Já myslím v tom přehledu hlavně. Aby se orientoval ve SŠ, učilištích. V devítce jim pak pan učitel sdělí, co to řemeslo obsahuje. Když se účastní soutěží, ověří si zručnost. Naším cílem i je trošičku více podporovat technické obory. Letos se nám to tedy nedaří. Bohužel i ty průměrné a podprůměrné se hlásí na studijní oboru.

ADM: Kdybyste si měl zvážit svou práci, jsou tu nějaké výrazné limity, které vám brání ve výkonu té práce?

VP: Já myslím, že mně nic nebrání, ale vždycky se dá něco vymyslet navíc. Ale protože člověk nechce narušovat vyučování novými exkurzemi. Zrušili jsme i návštěvy SŠ, takže jenom když dostaneme nějakou nabídku z učilišť, že pořádají nějakou soutěž, tak o tom přemýšlíme a někoho tam pošleme. Vždycky se něco najde, co by šlo vylepšit. Já nechci narušovat vyučování, protože těch akcí je hodně.

ADM: Je něco, co vy byste sám potřeboval k tomu, aby ty služby byly lepší, aby se vám lépe pracovalo?

VP: Teď mě nenapadá nic. Mně to vyhovuje tak jak to je a jsem rád, že jsme zvládli přihlášky, že jsme to všechno dali do kupy. Je to takový kolotoč, aby to všechno bylo v pořádku.

ADM: Ještě se zeptám, když jste učil plný úvazek a k tomu měl výchovného poradce, tak bylo tam něco?

VP: To bylo strašně dávno. Tak tam to bylo, tam bylo i hodně dětí. Tam jsem měl dvě hodiny na výchovné poradenství a to bylo z 80% hlavně volba povolání. A tehdy nebyl internet, telefonické spojení. Bylo to časově náročné. No teď zrovna půjdu za p. ředitelkou s těmi tabulkami a domluvíme se, co ještě podnikneme a co bude pro ty osmáky.

ADM: Na závěr se ještě zeptám, protože bychom měli vždy končit pozitivně, tak se zeptám, co myslíte, že se vám tady opravdu daří, funguje, žáci to využívají?

VP: Já nevím. Komunikace s dětmi, rodiči a učiteli. Kdyby nebyl výchovný poradce vstřícný a komunikativní, tak by to bylo trošku o něčem jiném. Když je něco, tak pozvu rodiče, přijdou, není problém. Rodiče určitě mají zájem. Jedná se o jejich děti a znám to i z pozice ředitele. Tak když jsme kontaktovali rodiče kvůli výchovným problémům, tak jsem vždy trval na tom, aby rodiče vždy přišli.

ADM: Já vám děkuji. Napadá vás k tomu ještě něco?

VP: Ne, asi všechno, co jsem chtěl, to jsem řekl.

ADM: Na závěr, je to teda tak, že škola podporuje hlavně technické obory.

VP: Rozhodně podporovat technické obory je i součástí mého osobního nastavení. Letos se to moc nevydařilo, ale někteří žáci svou volbu ještě v průběhu studia změní. Když zvolí náročnější obor, tak je to spíš otázkou volby rodičů. Ale není to pravidlem.

ADM: Tak já vám děkuji, na shledanou.

VP: Na shledanou.

Příloha č. 6: Přepis rozhovoru s VP č. 3

ADM: Než začneme, ráda bych vás požádala, jestli si rozhovor mohu nahrávat, abych se k němu později mohla vrátit.

VP: Ano

ADM: Moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách. Součástí jsou dotazníky pro žáky devátých ročníků základních škol a rozhovory s výchovnými poradci. Všechna data z dotazníků i rozhovorů budou zpracovávána anonymně v rámci celého souboru. Tento soubor čítá základní školy okresu Ústí nad Orlicí. Rozhovor má pět částí zaměřených na úkoly výchovného poradce, úkoly v rámci kariérového poradenství, zázemí výchovného poradce v rámci školy, ať už technické, prostorové nebo materiální. Potom jak spolupracuje se žáky a rodiči a na konec vaše zhodnocení – co funguje, nefunguje, co se daří.

ADM: Nejdřív se zeptám, jak dlouho učíte?

VP: V září to bude 29 let.

ADM: A z toho jako výchovný poradce působíte jak dlouho?

VP: Více než 20 let.

ADM: A současně s čím vykonáváte funkci kariérového poradce?

VP: Dříve s funkcí metodika prevence a třídního učitele. V současné době učím dějepis, pracovní činnosti, a občanskou výchovu.

ADM: A kolik tak v průměru času věnujete právě kariérovému poradenství?

VP: To je různé, kolem přihlášek je toho víc, ale jinak v průměru asi 3 hodiny týdně.

ADM: Když si tak projdete činnosti, které v rámci kariérového poradenství děláte, co všechno to je?

VP: V první řadě to jsou asi informační a poradenské činnosti. Pomáhám žákům při rozhodování v otázkách vzdělávání a volby povolání, seznamuji je s druhy SŠ a poskytuji jim o nich informace. Také podávám informace o přijímacím řízení. Snažím se žáky motivovat k přemýšlení o otázkách budoucího života a sebepoznávání. Dále je učím orientovat se ve světě práce.

ADM: Aha a můžu se zeptat jak konkrétně?

VP: No učím je vyhledávat informace a následně je zhodnotit a aplikovat. Také se snažím žáky sledovat a hodnotit jejich vývoj, což zohledňuju v poradenství. Učím žáky i rodiče podle čeho se mají rozhodovat při volbě SŠ a povolání. Dále ještě komunikuji PPP a ÚP, rodiči, SŠ a firmami v našem regionu. Dále zajišťuji pro žáky exkurze. Celkově se dá říct, že se jim snažím poskytovat dostatek objektivních informací a vést je k zodpovědné volbě dalšího studia. No a samozřejmě ještě vykonávám přidruženou administrativu. Takže tisknu a kontroluji přihlášky, předávám zápisové lístky atd. No takhle to je asi všechno, co se týká kariérového poradenství.

ADM: Ono už to částečně padlo, ale zeptám se. S kým spolupracujete v rámci školy i mimo ni?

VP: No jak jsem řekl. Je to PPP, ÚP. Pak jsou to přímo střední školy a místní firmy. Taky samozřejmě rodiče a v rámci školy spolupracuji s dalšími pedagogy, kterým předávám informace z této oblasti.

ADM: A jak se podílíte na výuce vzdělávacího programu Člověk a svět práce?

VP: Učím pracovní činnosti v osmém ročníku, kde se učí konstrukce a design, péče o domácnost a už se začíná volba povolání.

ADM: Dobře. Teď bych se ráda zeptala na to, jaké máte ve škole zázemí pro práci výchovného poradce? Myslím tím prostory, pomůcky, informační zdroje i technické zařízení.

VP: Tak kabinet mám společný s kolegou, který dělá metodika prevence, ale spíš se tu míváme, takže s prostorem není problém. Jinak mám přístup ke všemu, co jste zmínila – počítač, telefon, email, internet atd.

ADM: Hm. Dále by mě zajímalo, kde získáváte aktuální informace z oblasti kariérového poradenství? Jaké zdroje podle vás jsou užitečné a informace z nich jsou využitelné?

VP: Informace si většinou zjišťuji sám. Někdy na seminářích pro výchovné poradce a potom praxí a opakovanou zkušeností s jednotlivými školami a firmami.

ADM: A jak tyto informace pak propagujete na škole? Kde se k nim mohou žáci dostat?

VP: Materiály, které přijdou do školy – jako brožury, letáky apod. – dávám do tříd. Některé informace jsou umístěné na webu.

ADM: A na webu jsou dostupné jaké informace. Máte tam nějakou zvláštní záložku pro volbu povolání?

VP: To ne, na webu je odkaz na dokument, který obsahuje základní informace a termíny k přijímacímu řízení, hlavně vzhledem ke změnám, které v rámci přijímaček proběhly. A pak tam jsou informace obecně o výchovném poradenství – jako jaké poradenství jim můžu poskytnout.

ADM: Dobře. Zeptáme se ještě v této souvislosti, kdy začínáte obecně pracovat se žáky v souvislosti s kariérovým poradenstvím?

VP: Systematicky tak od osmičky. To už se s nimi začne trochu probírat budoucí volba střední školy.

ADM: A kdy podle vás začínají řešit budoucí střední školu?

VP: Většinou až v 1. pololetí 9. ročníku. To už dostávají přímo informace o tom, kdy jsou jaké termíny, kdy se koná burza škol a jezdí se se žáky na úřad práce a na různé další exkurze.

ADM: A Když někdo vyhledá osobní konzultace za účelem kariérového poradenství, jak je to často a s čím konkrétně žáci přicházejí?

VP: Když přijdou, tak je to většinou, když potřebují poradit s volbou střední školy. Takže probíráme, na co se hodí, jaké k tomu mají předpoklady atd. Pak jsou to ještě informace o přijímacím řízení a přihláškách. To je hlavně o termínech a momentálně tedy o podobě přijímacích zkoušek.

ADM: Jak vás mohou žáci kontaktovat, když mají zájem o konzultaci?

VP: Osobně nebo e-mailem. Konzultační hodiny mám podle domluvy. Na webu je uvedený e-mail i telefonní číslo, takže se se mnou můžou případně domluvit, abychom všichni měli čas.

ADM: A když už někdo přijde, tak jací žáci byste řekl, že to obecně jsou?

VP: No nejvíce asi nerozhodní a potom méně ambiciózní. Tam rozebíráme různé možnosti vzhledem ke všem okolnostem.

ADM: Vyhledávají vás za účelem kariérového poradenství také rodiče?

VP: Ano, často. Tento rok je ale mírně specifický vzhledem ke zdravotnímu stavu. Snažím se ale předávat žákům i rodičům alespoň základní informace.

ADM: To je jasné. Už jsme se přiblížili k závěrečnému zhodnocení. Proto se vás chci zeptat, kdybyste to měl zhodnotit, tak v čem si myslíte, že může škola v rámci kariérového poradenství nejvíce pomoci?

VP: Rozhodně v předání informací o středních školách, přijímacím řízení. Dále tím, že je může seznamovat s trhem práce a naučit je orientovat se v něm, prostřednictvím exkurzí. Obecně naučit je může informovat a učit podle čeho se mají orientovat při volbě střední školy a povolání. No a pak asi také naučit žáka sebepoznání, umět se rozhodovat a nést důsledky za své rozhodnutí.

ADM: Zeptám se ještě z druhé strany, jsou nějaké limity v rámci praxe kariérového poradenství na vaší škole? Něco, co vám ztěžuje vykonávání tohoto poradenství, nebo něco, co postrádáte pro to, aby kariérové poradenství bylo pro žáky ještě přínosnější?

VP: Momentálně asi nejvíc postrádám screeningové nástroje a nástroje pedagogické diagnostiky, což se týká více výchovného poradenství. Ty by myslím mohli pomoci právě ke zmíněnému sebepoznání. Jinak nevidím problém v integraci rolí výchovného a kariérového poradce, myslím, že tyhle dvě oblasti spolu souvisí, takže se to tak doplňuje. Jako velké mínus vnímám hlavně administrativu, vyplňování různých dokumentů, tabulek, statistik atd. Je to stresující a mnohdy i zbytečné. Nezbyvá pak čas na přímou práci nebo další činnosti.

ADM: A co byste naopak potřeboval pro zlepšení poradenských služeb v rámci kariérového poradenství?

VP: V současné době asi být zdravý, protože v tomto školním roce jsem byl v dlouhodobé pracovní neschopnosti a to pak má vliv i na poskytování poradenství. Takže letošní rok neprobíhal úplně standardně. Kromě zdraví tedy asi nic.

ADM: A na úplný závěr, kdybyste měl říct, co myslíte, že se na vaší škole v rámci kariérového poradenství daří?

VP: No určitě se daří předávat adekvátní informace, seznamovat žáky s trhem práce a podporovat jejich zodpovědnou volbu. Jako úspěch cítím i to, že se nakonec žák rozhodne sám a správně.

ADM: To vnímám za úspěch i já. Tímto jsme se dostali na konec, je ještě něco, co byste chtěl zmínit, něco co by mělo zaznít?

VP: Ne asi ne.

ADM: Tak vám děkuji za rozhovor a přeji brzké uzdravení. Na shledanou.

VP: Na shledanou.

Příloha č. 7: Přepis rozhovoru s VP č. 4

ADM: Než začneme, chtěla bych Vás poprosit, zda si můžu náš rozhovor nahrávat, abych se k němu později při vyhodnocování mohla vrátit.

VP: Ano.

ADM: Nejdříve bych vás ráda seznámila s mým výzkumem obecně. Moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách. Součástí jsou dotazníky, které jsem zadávala v devátých třídách a rozhovor s výchovnými poradci. Rozhovor má pět částí zaměřených na to, co výchovný poradce k tomu ještě dělá, co všechno dělá v rámci kariérového poradenství, jaké má zázemí v rámci školy, ať už technické, prostorové nebo materiální. Potom jak spolupracuje se žáky a rodiči a na konec vaše zhodnocení – co funguje, nefunguje, co se daří.

VP: Hm. Na začátek bych chtěl, ale říct, že jsme malá škola a jako taková máme v tom přístupu určitá specifika. Třeba to úplně nemusí odpovídat tomu, co je běžně požadováno, ale nám to funguje, takže to nechceme měnit.

ADM: Rozumím tomu, že malá škola má jistá specifika v poskytování kariérového poradenství. Ale protože nejste jediná malá škola, která se do výzkumu zapojila, tak to bude určitě v rámci diplomové práce zohledněno. Na začátek se zeptám, jak dlouho učíte?

VP: 20 let.

ADM: A z toho výchovného poradce děláte jak dlouho?

VP: 6 let.

ADM: A k tomu máte ještě jaké funkce?

VP: Děláním zástupce ředitele a učím.

ADM: A kdybyste měl říct přímo k tomu KP v rámci celé náplně práce. Kolik tomu věnujete času třeba za týden?

VP: To se dá těžko říct, protože ono to záleží na tom jaké je zrovna období. Jsou období, kdy se tomu věnuje víc času, jsou období, která jsou volnější. Teď toho bylo víc, protože to byly přihlášky. Takže se to dá těžko říct. V rámci školního roku je to tak dvě hodiny týdně. Ale těžko se to odhaduje.

ADM: Kdybyste měl vzpomenout, co všechno v rámci KP děláte?

VP: Samozřejmě jsou to přihlášky, exkurze, spolupráce s firmami a ÚP a s tím spojené exkurze, konzultace, burzy škol. Dříve jsme jezdili hromadně, teď už nejezdíme. Teď tu byla přehlídka strojírenských firem, ale to nám nevyšlo letos, ale tam bychom je vzali. Technohrátek se účastníme. Já si myslím, že ty děti se s tou realitou setkávají.

ADM: Vy jste zmínil firmy. Je opravdu teď zájem od firem kontaktovat školy, zvat žáky nebo to je vaše iniciativa?

VP: Co se týče exkurzí, není problém. To souhlasí v podstatě všechny firmy. Na druhou stranu zase máme firmu, která je ochotná i školy nějak podporovat finančně, vybavením, materiálem pro PC apod. V tomhle je rozhodně firma Bühler nejakčejší. S nimi spolupracujeme nejužším způsobem, protože oni od slov přešli k činům. Ty něco dělají.

ADM: V rámci školy spolupracujete v rámci KP s kým vším?

VP: V rámci školy, zase nás je poměrně málo, takže vlastně se všemi. Ta komunikace je vlastně jednodušší tím, že nás je málo.

ADM: Já jsem to zmiňovala už při zadávání dotazníku, vzdělávací oblast Člověk a svět práce. Zajímalo by mě jak vy jako VP se podílíte na tvorbě tohoto programu.

VP: Já jedny PČ učím v šesté třídě, tam se snažíme dělat ze dřeva, z kovu. Takové ty základní práce, aby se s těmi materiály děti seznámily. Potom je v 9. tř a to dělá p. uč, která učí devítku. Tam absolvují ty testy, seznámí se s infoabsolvent atd. To mají v rámci těch PČ, takže to dělají tam. Ty řemesla to dělám zase já. V té devítce se bere vlastně konkrétně ta profesní volba. Mají to na to orientované, ale v podstatě s těmi dětmi se lehce začíná už v osmé třídě, když současní devátáci mají podané přihlášky, splněné přijímací zkoušky a rozhodnutí o přijetí. Jako nečeká se na září, takže jak skončí jedno přijímací řízení, tak se hned začíná pracovat s další třídou. Jakoby naším cílem je, aby na konci osmé třídy mělo dítě vybraný směr – jestli bude humanitní, technický, jestli půjde do zdravotnictví atd. Pokud má směr vybraný, tak abychom v deváté třídě řešili, už na jakou konkrétní školu půjde. Protože od září už si může objíždět školy. Takže abychom teprve neřešili jeden den, půjdu na konzervatoř, druhý den budu technik a nakonec kuchař. Takže abychom tomu v té devítce předešli.

ADM: *Teď jste mi částečně na další otázku, protože tam mám otázku na materiální zázemí. Jaké zázemí, co se týče prostoru a technologií, myslím dostupnost telefonu, internetu atd., máte?*

VP: Vše tak standardně, mám fungující e-mail, můžou mě zastihnout na telefonu. To není problém.

ADM: *Konzultace jste říkal, že jsou individuálně.*

VP: Ano protože ono to nejde vypsát, protože rodiče jsou v práci. Prostě takhle nám to funguje a vyhovuje.

ADM: *A nějaký prostor kde se sejít, když někdo přijde, máte?*

VP: No buď tady (ředitelna) nebo vedle. Jako prostory tu máme, podle toho jak je potřeba.

ADM: *Vy jste říkal, že v té deváté třídě s nimi p. uč. prochází nějaké testy, takže máte tady nějakou zásobu testů?*

VP: No ono není potřeba, protože na internetu už je takové množství volně dostupných testů, že jako nakupovat nějaké testy mi přijde zbytečné. Navíc na podzim jezdíme na ÚP, kde taky dělají test. A více méně ty testy jsou dost podobné, takže abychom do toho investovali, mi přijde zbytečné. Pak máte národní soustavu povolání, takže je toho hodně, takže pokud se chce někdo dozvědět něco o povolání, není s tím problém.

ADM: *Kdybyste měl říct vy sám, kde konkrétně získáváte informace, které vám přijdou kvalitní?*

VP: První věc je asi to, co mi řeknou firmy. S těmi okolními firmami se setkáváme a znám se s nimi za ty roky. Takže vím, co požadují, co chtějí. Další informace se dozvídám na ÚP, kde mi řeknou z jakých oborů mají kolik nezaměstnaných absolventů. Ty pak můžu využít při poradenství, když někdo přijde, tak můžu říct jaká je v tom oboru nezaměstnanost. Pak už je to na zvážení dítěte, já mu prostě podám informaci a rozhodne se sám. Pak mě zajímá, jak ta škola funguje, tak nejobjektivnější informace získávám od absolventů. Taky nám chodí letáky. Z burzy škol přivezeme spoustu věcí. No nejlepší informace jsou opravdu z těch firem nebo z ÚP. To je objektivní, to není zatížené ničím. Ta škola se vždy vybarví tak, aby vypadala jako nejlepší. Ale jestli mi řekne na té firmě, o škole o které já si myslím, že je úplně špatná, že ale absolventi z ní mají uplatnění, tak je můj názor asi špatný a musím ho změnit. A může to být samozřejmě i naopak. Ty firmy nemají důvod mi lhát. A ta statistika z ÚP je také naprosto objektivní. Takže to je určitě nejobjektivnější.

ADM: *Ještě se zeptám. Informace o školách v rámci školy. Vy jste říkal, že to řešíte individuálně v rámci přestávek. Existuje nějaká nástěnka, nebo informace na webu?*

VP: Ano, nástěnku určitě máme. Vždy tam dám informace z té burzy škol a všechny možné letáky. A pak to dávám do tříd. A vždy jim říkám, že když je to zajímavá, ať si to ofotí, opíšou si kontakty, půjčí si to domů. Ale chci, aby to přinesli zpět, aby si to mohl prohlédnout někdo další. Na webu to nemáme, ale ve škole to je. A když si to chce dítě vzít, tak může. A nikdo za mnou nepřišel, že by se tam něco ztrácelo.

ADM: *Vy jste říkal, že jakmile skončí přijímací řízení devátáků, tak začínáte pracovat s osmičkou na té volbě povolání. Je něco, co se žáky děláte dřív?*

VP: Takhle, ono v podstatě teď už na ty technohrátky jezdí i 7./8. ročník. Ale ono zase bavit se o tom s dětma dřív vlastně nelze. Můžu se maximálně zeptat, jestli vědí, co dělají rodiče, ale víc asi ne. Já vím, že je dnes taková tendence začínat s tím, co nejdřív, ale to nevím. Já to dělám od toho druhého pololetí osmičky, kdy se s nimi začínám bavit o tom, co by chtěli. Ale že bych se sedmákama, to asi ne. Jo když někam jedeme, tak třeba doplníme počet i sedmákama, ale že by to bylo cíleně to ne. V té šesté třídě se seznamují s těmi materiály. Měli by umět udělat něco ze dřeva, něco ze železa, protože to dítě na konci šesté třídy už zjistí, jaká práce ho víc baví. Někdo chce dělat se železem, někdo chce dělat se dřevem. Každý má k těm materiálům jiný vztah. Ale o tom to je, aby si to dítě tu práci vyzkoušelo. Taky to je o tom, že mnohdy dítě doma slyší, že je úplně nešikovné a úplně mimo a on si dokáže na druhém, třetím výrobku, že to tak není. Zjistí, že ta zručnost tam nějaká je, akorát si to zatím nemohl nikde vyzkoušet. Takže v podstatě proto se to dělá v té šesté třídě, aby si ty děti vyzkoušely, jestli jsou nebo nejsou zručné. Když teda budeme mluvit přímo o těch technických oborech. Pak jsou děti, které zjistí, že opravdu nejsou zručné a budou prostě muset studovat něco jiného.

ADM: A kdy vám osobně přijde, že žáci sami začnou řešit, co budu, co můžu atd.?

VP: Říkám je to v tom druhém pololetí osmičky. My se tam začneme bavit ne o škole, ale o tom směru. A ono, i když jedete na exkurzi s těmi dětmi, tak každé dítě si přiveze informaci, která je pro něj dobrá. Buď přijde s tím, že tohle je dobré, to mě zajímá, to by mě bavilo nebo si přiveze informaci, tak tohle ani náhodou. Obě informace jsou dobré. Takže v podstatě, když oni mi řeknou, že bude nástrojař, automechanik nebo něco podobného, nebo je to nějaký sociálně-správní směr, když prostě mají směr vybraný, tak je to úplně v pohodě. Občas se najde někdo, kdo na konci losuje, ale to moc často nebývá. Maximálně jeden ve třídě.

ADM: Vy jste říkal, že tím, že jste malá škola, jste v intenzivním kontaktu, tak jak je to s osobními konzultacemi, že by si někdo přišel s vámi popovídat?

VP: O volbě povolání? No moc se to nestává. Teď teda zrovna se stalo, že přišly holky. Ale jinak je vlastně daleko jednodušší, když se s nimi bavím někde na nějaké akci. Je to neformální rozhovor.

ADM: Když už o tom žáci začnou sami, tak co je většinou jejich největší téma.

VP: No hlavně, na kterou školu mají jít. Teď byla jedna, která sáhla úplně vedle, tak jsem jí doporučil, aby si to ještě jednou promyslela. Potom se přišla zeptat, kam bychom jí teda dali my. Ale většinou ten směr oni vědí. Že by se často měnil ten směr, to se v té devítce pak už nestává. Navíc já ty děti znám, takže na tom směru se většinou nějak shodnem.

ADM: Kdybyste měl zobecnit jací žáci, že vás vyhledají?

VP: To je těžko říct. To se nedá říct, že by to byla nějaká jedna skupina. Na to je jich tady málo.

ADM: A kontaktují vás třeba i rodiče?

VP: Ale jo, taky občas. Když chtějí vědět něco ohledně přihlášky. My tady děláme schůzku vycházejících žáků, ale pak když na to přijde, tak se někdo ozve, že potřebuje s něčím poradit. Třeba kam co vyplnit. To je pak výhoda, že konzultace máme dle dohody. Takže ten program si můžeme navzájem přizpůsobit. Ta rodičovská schůzka se dělá v devítce a tam přijde drtivá většina. Kdyžtak volali dopředu. Navíc přijímačky jsou takové téma, že když je rodič aspoň trošičku zodpovědný, tak to nevyпустí. A jsou to všechno lidi, které člověk zná.

ADM: Když byste měl zhodnotit. S čím myslíte, že ZŠ může tomu dítěti nejvíce pomoci v rámci KP?

VP: V podstatě tím, že mu ukážete různé směry, které existují. Že jim dáte možnost, aby si něco zkusili. Protože dnes ty doby těch tatínek kutilů jsou pryč, kdy to dítě si to všechno mohlo vyzkoušet doma. Proto říkám, že když je dítě celý život přesvědčované, že je nešikovné, tak se může ukázat, že to není pravda. A to jenom tím, že to dostane do ruky a může si tu hodinu týdně něco dělat a za půl roku je vidět, že to je úplně jiný člověk. Bohužel

ten trend je dnes takový, ale škola mu může dát tu možnost. Protože když se na to dívá jako na film v televizi, to je hezké, ale musí si to vyzkoušet.

ADM: Je to vlastně přímý kontakt s tou prací.

VP: Tak, když máte prostě materiál a plánek, tak prostě buď tam ty ruce jdou, nebo nejdou. A když nejdou, tak se to postupně může zlepšit a to dítě to samo vidí, že to je lepší. A postupně zjišťuje, že ty věci může dělat. Protože si může myslet, že ty věci nemůže dělat, protože je úplně levý. Ale když to začne dělat, odejdeme od těch slov k činům, tak se může ukázat, že to tak vůbec nemusí být pravda. Že to chce trochu trpělivosti a že tam i ten vztah k materiálu bude. Ale chce to jen ho nechat, aby něco dělal.

ADM: Kdybyste měl zvážit nějaké limity práce. Něco co vás brzdí v tom tu službu dělat lépe, ideálně. Samozřejmě nemusí být.

VP: Co se týče KP. Myslím, že tak jak to máme, to zatím funguje. A to co funguje, se nemění. Bylo by třeba hezké, kdybych tu mohl promítat ukázkou řemesel ve 3D projekci, ale na druhou stranu proč.

ADM: Vy jste teď možná trochu odpověděl i na tu další otázku. Co byste vy sám potřeboval, aby to KP mohlo být lepší. Jestli zase něco je.

VP: Já bych se na to zase díval takhle. Mně by se rozhodně líbilo, kdybych tady mohl mít kurzy pro dospělé. Kdyby si vlastně na nějaká ta řemesla mohli sáhnout i dospělí. Mně by se třeba líbilo, kdybychom tady mohli mít třeba kurzy soustružení, ještě by se mi líbilo, kdyby si třeba tatínek přišel soustružit a maminka by si u toho mohla hrát s keramickou hlinou. Pokud si to ten rodič vyzkouší, tak zase na to bude mít jiný náhled. To by se mi líbilo. Samozřejmě realizace je náročná, ale myslím si, že by to mohlo být docela zajímavé vlastně pro celou rodinu. Že by sem po práci mohli přijít a něco si vyzkoušet. Mohlo by to být vlastně zajímavé i pro ty děti, protože pak o tom začnou mluvit a je to takové jiné.

ADM: Takže takové rozšíření obzorů. A chápu to i tak, že když si dítě vybere nějaký obor, který rodičům není úplně vlastní, tak tím, že si to rodič sám vyzkouší, může na to získat jiný náhled.

VP: Takhle v té společnosti je takový trend, že ty poslední generace mají trochu odpor k té manuální práci. Protože všichni se domnívají, že to je špinavé, hrozně těžké, že se tím člověk neuživí. Ale přitom to je zrovna ta generace, která to nikdy nezkusila. Já si totiž nemyslím, že by to byli nešikovnější, než byli před tím, ale je to spíš tím, že to nikdy nevyzkoušeli. Na druhou stranu pak lidi hledají různé aktivity, tak na základě toho mě napadlo, že by bylo docela zajímavé, jestli by se povedlo ty lidi dostat na ty kurzy. Já věřím, že kdyby se to jednou, dvakrát naplnilo, tak by ty lidi přišli znovu. Nebylo by to dlouhé, třeba na dva měsíce. Protože na rok to je nesmysl. Tak si myslím, že by to mohlo být zajímavé odreagování pro spoustu lidí tím, že by si vyzkoušeli něco úplně jiného, že ta manuální práce je vlastně taky hezká. Takže to je taková moje vize, uvidíme, jestli se to někdy podaří zrealizovat.

ADM: Ještě se zeptám na předposlední otázku. Pak mě napadá ještě jedna otázka, ale ta je trochu mimo. Zakončovat by se mělo pozitivně, takže se zeptám, co se vám ve škole daří. Za co byste se pochválili.

VP: No nevím to by musela paní ředitelka.

ŘEDITELKA: (p. ředitelka seděla vedle u stolu) Ano to jsem čekala.

VP: Jako ono to je opravdu těžké. Člověk se to snaží dělat, jak si myslí, že to je nejlepší. A potom si říká, že se uvidí, co to komu dá.

ŘEDITELKA: Já bych asi řekla, že se nám opravdu dobře daří profesní orientaci spojit s těmi firmami, že děti mají skutečně přehled o praxi. Takže to si myslím, že v tom jsme opravdu špička.

VP: Mně se třeba ještě líbí, že vyrábíme pro ten Bühler. To se mi strašně líbí, protože vlastně teď když to neuděláš pořádně, tak oni tě s tím vyženou. A ono to fakt stačí a ten přístup toho dítěte k tomu je najednou úplně jiný. Protože ty to neděláš, protože za to dostaneš jedničku, ale ta firma to musí použít. Jako ten přístup je úplně jiný. To se mi třeba líbí.

ADM: *Hm. Takže vlastně ti žáci mají nějakou tu pracovní zodpovědnost. Je to vlastně nějaký zadaný úkol a oni musí odvést kvalitní práci.*

VP: Je ve škole a myslí si, já to nějak udělám a je to dobré, ale já mu tady dávám úkol, ale to musí být perfektní, protože to někdo použije. To není práce pro práci, ale je to práce, která má být využitá. Třeba ohýbali nějaké háčky do lakovny. Pak se ptají, co z toho budeme mít. Já mu říkám, tady máš nářadí za to, takové nemáte ani doma. A to je pak jiný přístup. Ale je to díky té firmě, která se k tomu postavila tímto způsobem. Škoda, že jich není víc.

ADM: *Tak je to první vlašťovka a třeba se to víc rozšíří. A to je vlastně i ta moje doplňující otázka, že jsem se zatím na ostatních školách setkala s tím, že ten náš kraj je orientovaný hlavně na to technické vzdělání. Tak jestli to tak také vnímáte, že hlavní důraz je na tuto oblast.*

VP: Tak Lanškroun tomu se říká, že je nástrojárna Evropy. Tam mají nejvíc strojních firem na m2. Tak jako když chce někdo zůstat tady, tak to strojírenství prostě vede. Já když půjdu za Novákem na integrovku, tak mi řekne, že mu kdyby mi za rok vycházelo 30 nástrojařů, všechny uplatním. Nedávno jsem mluvil s člověkem z Hnátnice a ten mi říká, že na jednu firmu vychází 1,5 roční za rok a jak my se máme rozvíjet. Takže kdo si dnes vybere technické obory, tak má dobře placenou práci s dobrou perspektivou. Tam to není tak, že čekáte, až skončí grant a vy jste bez práce. Pokud vlastně nedojde k nějakému opravdu velkému otřesu, tak je to v podstatě na spoustu let dopředu. Prostě my jsme strojírenská oblast. Jinde to může být třeba jiné. Prostě pokud chce zůstat v této oblasti, tak to strojírenství je prostě perspektivní. Víte co jestliže dítě si vybírá zaměstnání, tak jim vždy říkám podívejte se, máte dva mantinely a vy hledáte kompromis mezi nimi. Zaprvé musíte si najít práci, která vás alespoň trochu baví, protože když vás nebude bavit, tak jí nebudete dělat. A musíte si vybrat práci, kterou se užíváte. A pokud najdete kompromis mezi tímhle tím, tak jste v podstatě spokojení. Protože děláte práci, která vás baví, a jste dobře placení docela dlouhou dobu. Pokud se ten dotyčný bude pohybovat v tomto kompromisu, tak je to v pohodě. Je skvělé, že vystuduje něco, co ho ohromně baví, ale když pak na to nenajde uplatnění, tak to není dobré a naopak. Pokud to dítě ten kompromis najde tak má obor, který vystuduje a tu práci bude dělat. Takže to je taková základní teze, kterou já se od začátku snažím zastávat, že ten kompromis je pro ně ta nejlepší cesta.

ADM: *Ještě se zeptám. Tohle je hodně opravdu zaměřené na technické obory. A jaké jsou možnosti pro děvčata?*

VP: Holka je problém. Hodně chodily na ekonomky, ale těch je teď všude spoustu. Ale přitom hodně holek je technicky zdatných. Bohužel společnost je taková, že nástrojárna pro holky není. Přitom v Lanškrouně už jich tam je několik. Takže já si myslím, že oni do těch technických oborů postupně půjdou. Teď je zrovna strojní mechanik v Žamberku, to můžou být nějaké plánovačky, kvalitařky a nevím, co všechno. Je to spíš takový názor, který přežívá, že ta technika pro ně není. Ale jak jsem říkal, já si myslím, že je to otázka a srovná se to. Buď to půjde na tu ekonomku a bude v tom pořadníku 300 lidí anebo si udělá něco takového a bude si moct vybírat. Takže si spíš myslím, že to je tím jak se o tom mluví, že to není pro holky atd. My jsme tu třeba měli holku, která v osmičce věděla, že jde na strojárnu do Rychnova a bude z ní výborný konstruktér, protože ona od začátku věděla, že to bude dělat. A nakonec, když dostane ten pláněk na stůl, tak je jedno jestli ho udělá chlap nebo ženská. Buď je dobrý, nebo špatný.

ADM: Na závěr mám takový dojem, že vlastně ta menší velikost školy je pro KP výhodou. Protože jsou tu i užší vazby s rodiči a může se vlastně více reflektovat i to sociální zázemí rodiny při volbě dalšího studia.

VP: Já si myslím, že malá škola je výhoda ve všem. Není tady anonymita, ty děti mě vlastně znají od první třídy. Když půjdete na velkou školu, tak se v podstatě neznají a vlastně ani nevědí, kdo všechno do toho učitelského sboru patří. Tady vědí, že je známe. A známe i jejich rodiče a prarodiče. A to si myslím, že je velká výhoda malých škol. A není to jen u volby povolání, ale je to vlastně ve všem. Protože se známe a potkáváme se a oni vědí, že se známe. Takže to zase působí jinak.

ADM: Já mám takhle asi všechno a já vám děkuji. Jestli máte ještě něco, co vás napadá.

VP: Nevím asi ne.

ADM: Na shledanou.

VP: Na shledanou.

Příloha č. 8: Přepis rozhovoru s VP č. 5

ADM: Než začneme, ráda bych vás požádala, jestli si rozhovor mohu nahrávat, abych se k němu později mohla vrátit.

VP: No jo

ADM: Jak jsem už říkala moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách. Součástí výzkumu jsou pak mimo dotazníků pro žáky i rozhovory s výchovnými poradci. Všechna data z dotazníků i rozhovorů budou zpracovávána anonymně. Rozhovor má pět částí zaměřených na úkoly výchovného poradce, úkoly v rámci kariérového poradenství, zázemí výchovného poradce v rámci školy, ať už technické, prostorové nebo materiální. Potom jak spolupracuje se žáky a rodiči a na konec vaše zhodnocení – co funguje, nefunguje, co se daří. Nejdřív se zeptám, jak dlouho učíte?

VP: 20 let

ADM: A z toho výchovného poradce děláte jak dlouho?

VP: Takových 7/8 let

ADM: A když si vezmete všechny další funkce, co máte současně s tím výchovným poradcem, tak co ještě děláte?

VP: Tak funkce zástupce ředitele. Ale potom mám na starosti různé věci – jsem koordinátor všech soutěží na škole, zapisuju všechny olympiády do krajského systému, ale to si myslím, že není jaksi pro vás důležité. A ještě samozřejmě učím.

ADM: A učíte kolik hodin v týdnu?

VP: Takhle já teď učím jenom sedm hodin v týdnu, ale je to tak, že mám zhruba 4 hodiny z úvazku sražené díky výchovnému poradenství a ten zbytek 11 hodin za zástupcování.

ADM: Kdybyste tak měl říct, kolik hodin týdně věnujete kariérovému poradenství. Vím, že se to špatně průměruje, ale zkuste to alespoň odhadnout.

VP: To se dá špatně, jinak to je v září, jinak to je v prosinci, jinak to je teď a tak dál. Takže kdybych to nějak zprůměroval, tak si myslím, že tak těch pět-šest hodin. Může to být míň ono se to špatně vyčísľuje. Protože to výchovné poradenství nemá na starosti jenom volbu povolání, ale když se vyskytne nějaký výchovný problém, tak i u toho musím být. Tento rok jsme toho měli hodně s tou inkluzí. Takže to bylo hodně hodin strávených nad inkluzí a zprávami psanými do poraden, bylo toho spousty. Takže to mohlo být i víc. Já mám výhodu tu, že to zástupcování mi sráží tu přímou pedagogickou činnost ještě víc. Takže tím, že já vlastně málo učím, tak si tu práci mohu rozvrhnout kdykoliv, kamkoliv. Sloučení těchto dvou funkcí je dobré v tom, že kdy se něco vyvrbí, tak mám čas to začít řešit. Kdežto když bych byl pouze VP a měl zhruba těch 18-19 hod v týdnu. Tak bych si musel nejdřív odučit své hodiny a pak mohl něco řešit odpoledne a to už toho člověk moc nevyřeší. Je to komplikovanější. Na tohle je to dobré. Takhle ty věci většinou s paní ředitelkou vyřešíme velice rychle, protože na to máme čas. Když si ho teda uděláme.

ADM: A kdybyste měl vyčísľit, co všechno v rámci toho KP děláte, zajišťujete, pořádáte pro žáky?

VP: Děláme už v osmičce exkurzi na ÚP. Samozřejmě potom v devítce jezdíme na burzy škol. Jezdíme centrálně konkrétně do ČT na burzu škol. Další věc, občas se zúčastníme nějakých technohrátek, které občas jsou. Na ty burzy škol jezdíme hromadně, je to tak, že autobus platí škola ze SRPŠ. Takže všichni žáci jedou povinně – ve dvanáct odjezd ve tři hodiny návrat. Předchází tomu třídní schůzka s rodiči, kde jsou o tom informováni. Protože chceme, aby jeli všichni. Také tomu předchází ten první projektový den, jak jsem zmiňoval, kdy mám s každou třídou zvlášť jeden den sezení, kdy si říkáme akce, které nás čekají a kdy. Na co je potřeba brát ohled, kde získávat informace a takovéhle věci. Ještě neděláme nic konkrétního – ve smyslu do kdy

dávat přihlášku, co dělat, když se nedostanu atd. K tomu je určený až ten druhý projektový den potom před rozděním těch přihlášek.

ADM: A tedy po tomhle projektovém dnu s nimi jedete na tu burzu škol?

VP: Z pravidla to je tak, že je projektový den, schůzka rodičů a burza. Ta burza je vždy první nebo druhý týden v říjnu, takže tamto zvládneme během září. Protože já i ty rodiče kolem 15. září svolávám, protože chci, aby věděli, co je čeká. Říkám jim nějaké důležité termíny, aby jim něco neproklouzlo, aby se necítili, že o něčem nevědí. Zároveň na webu je rubrika volba povolání a vědí od počátku, že kdykoli se cokoliv objeví, tak tam okamžitě mají ode mě vzkaz nebo něco ke stažení. Já jsem třeba přijel z burzy škol a hned tam měli věci, které jsem se tam dozvěděl. Takže tam mají ode mě informace, je to pro žáky i rodiče. Tohle KP mě baví, akorát že za poslední roky se pořád něco mění, ať už to jsou počty přihlášek, dva dny přijímacích zkoušek atd. Takže člověk musí také pořád studovat a hledat něco nového, protože ani si nechci představovat, kdybych něco zanedbal, kdyby mi v tomhle něco uniklo, tak co by mi ty rodiče řekli. Na tohle si dávám hodně velký pozor. To je na tom složité. Další věc k té volbě povolání jezdíme, letos ten projekt není, ale zase bude pokračovat, že vlastně osmáci jezdili na spřízněnou školu. V našem případě to bylo ISŠT Vysoké Mýto na projektové dílny. To měly tady v kraji v podstatě asi všechny základky. Jednou za měsíc tam všechny devátáci jeli, byli rozdělení do několika skupin a vzali si je na starost mistři – čalouníci, autolakýrníci, automechanici atd. a měli pro ně takové pracovní koutku. A oni si je točili, takže každý měsíc měli něco jiného, takže všichni prošli vším.

ADM: Takže jsou to exkurze na ÚP, burza škol, technohrátky, projektové dny, které jsou dva ročně na začátku roku a v lednu.

VP: Ano, druhý projektový den je na konci ledna. Je to vlastně z toho důvodu, že já hned po vysvědčení rodičům rozdávám přihlášky, takže jednak projektový den je předrodičák pro děti, kterým už říkám konkrétní věci, aby si to i s rodiči pohlídali. A pak hned začátkem února, když jsem měl vytištěné vysvědčení, a jsou jasné známky z pololetí devítky, hned potom dělám rodičák, aby vlastně do toho prvního března mohli ty přihlášky podat a měli na to dost času. Dojít si k lékaři atp. Protože já je tisknu přímo ze systému, takže já na to čekám.

ADM: Každopádně takovou tu administrativu, co se týče přihlášek to je zase na vás. Takže je kontrolujete atd.

VP: To jsou hodiny, že jo. Ale přihlášky nekontroluju, to nemám tak nastavené. To nabízím, pouze pokud by si nevěděli rady, že jim na to můžu kouknout. Protože my na tom projektovém dnu vyplňujeme i přihlášky nanečisto, přední stránku. Ale když potom jim rozdám přihlášky, tak samozřejmě žákům i rodičům říkám, že když budou chtít tak jim to zkontroluju. Ale my jako škola v podstatě zodpovídáme za druhou stranu, tzn. potvrzení průměru známek. A za tu první zodpovídá rodič. Ale říkám, že milerád ať mi ji přinesou a řada dětí to i využije, že třeba i 15 dětí přijde, jestli mají dobře vyplněný obor, kód a název atd., což já jim sjeďu a odešlu jim to. Ale že bych kontroloval všechno, to fakt ne.

ADM: Takhle když si vzpomene, tak to je všechno, nebo je to ještě něco? Jestli třeba firmy si vás zvou, nebo chodíte na nějaké další exkurze.

VP: Já jsem nakousnul už před třídou, že mně se sem hlásí zástupci SŠ, firem atd., ale prostě po domluvě s p. ředitelkou i s vyučujícími je sem prostě nepouštíme a všichni si za tím stojíme. Protože to je takové kvantum. A ke všem se chováme stejně, protože když sem pustím jednu školu, tak musím i další a to zasahuje do výuky a ty devátáci by se prakticky neučili. Zase na druhou stranu, když se podíváte na naše stránky, tak tam jsou veškeré odkazy na různé burzy škol, výstavy, firemní výstavy atd. Nikomu nebráníme, aby se jich zúčastnil, rádi veškeré informace, které dostaneme, předáme. Já ty letáky a prospekty v těch devítkách předám a všechny věci k dispozici mají. Ale nepouštíme je sem konkrétně na nějaké vyložené náborů.

ADM: A to je možná i ta následující otázka. Zeptám se, co se týče školy, s kým spolupracujete, kdo se podílí z učitelů. Jestli jsou to učitelé různých výchov.

VP: Já jsem ještě zapomněl jednu věc. Máme tady školní psycholožku už asi šestým rokem na plný úvazek. Ona má nějakou akreditaci k tomu testovat nějaký konkrétní test volby povolání, ale nevzpomenu si teď přesně, který to je. Řadu devátáků během dopoledne si otestuje. Pak samozřejmě občanskáři, ti k tomu mají nejbliž, ti mají přímo volbu povolání jako jedno z témat. Mají to v tematickém plánu v devítce. Jinak jiní vyučující asi ne. Já teda do toho tahám i TU, protože z pravidla je přítomen právě TU a oni si k tomu taky říkají své postřehy a jsou samozřejmě přítomni na té třídnické schůzce.

ADM: Ty se vlastně vedou už od šesté třídy, kdy už žáci jsou v kontaktu s materiály, s nějakou prací. Je třeba i tam nějaký váš podíl?

VP: Jasně my dílny jaké takové máme jenom v šesté třídě. Tam se rozhodně dělá se dřevem, plechem, se železem. To jako určitě. Ale dál už je nemáme, je to vzhledem k tomu, že tady nejsou prostory uzpůsobené k tomuto. Tu dílnu tady pořádnou nemáme. Proto nám třeba přišlo vhod, když jsme mohli jezdit na tu integrovanou střední školu.

ADM: A pak jsou vlastně ty projektové dny přímo na volbu povolání. Kromě těchto technohrátek, té IŠ, kterou jste teď říkal, tak mimo školu ještě spolupracujete s kým?

VP: Ještě se účastníme posledních šest let technické hry Letohrad. Tam jezdí pravidelně vybraní osmáci. A oni to mají koncipované tak, že musí mít zájem konkrétně o ten obor, o to studium. Tam se jedná o stavebníky, geodety, nástrojáře atd.

ADM: Takže jsou to z externích ÚP. Tím že máte školní psycholožku, tak ani nevím, jestli nějak upozorňujete žáky na PPP v této souvislosti.

VP: Upozorňuji. Je zmínka na stránkách školy vždy po burze škol. To v současné době pořádá paní Tomšová, která je v současné době vedoucí IPS na ÚP a tam nám říkají, že mohou žáci absolvovat na ÚP testování a chtějí, abychom tyto informace předali rodičům. To jsou potom už delší testy třeba tři hodinové, takže je přítomen i rodič, protože to tam dělají komplexně. STICONDI se to teď jmenuje myslím. Co má ta naše školní psycholožka to teď fakt nevím. Jinak ona taky chodí na tu první třídní schůzku informovat o možnosti tohoto testování. A ono toho opravdu hodně devátáků využije, už jen proto, že je to v místě školy.

ADM: Ta sedmá otázka, to můžeme přeskočit, protože ta se ptá na to, jak se podělíte na té vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, což jsou tady vlastně ty projektové dny. Pokud se jedné o přímou poradenskou činnost, mám tu otázku na technické zázemí – jako telefon, e-mail, web atd. A to všechno funguje?

VP: To všechno funguje.

ADM: A vlastně i koukám, že máte i svůj prostor, když někdo přijde.

VP: No my tady jsme dva zástupci. Ale když je potřeba tak buď odejdu já s tím dítětem do třídy, nebo ona. Ale my si většinou neprekážíme a není asi co skrývat. Samozřejmě, když je něco citlivého, tak to tomu uzpůsobíme.

ADM: Hm. A vlastně tu dg. má na starosti paní školní psycholožka. Zeptám se, kde vy konkrétně získáváte informace o KP, které vám opravdu přijdou užitečné.

VP: Nejvíce informací, co potřebuji, se vždy dozvím na té burze škol. Protože tam jsou zástupci kraje a v podstatě já kolikrát mám třeba snahu už třeba v tom srpnu se dozvědět, jestli bude něco nového, ale i ta p. Tomšová říká, počkejte na burzu škol, protože i na poslední chvíli se může něco změnit. Třeba vyjde nový formulář přihlášek, nebo teď jsou nově přijímačky atd. A oni to stejně dřív nevědí. Takže tam se toho dozvím hodně. Myslím si, že super stránka je infoabsolvent.cz. To asi znáte, ta si myslím je jedna z nejlepších, se kterou

jsem se setkal. Tzn. že já během toho projektového dne, jdeme na hodinu jdeme na PC a tu stránku si projdeme. Je tam i profitest, je tam toho víc. Jako jsou tam super videa. Protože každý žák neví, co dělá nástrojař, takže k tomuhle se dostáváme. Takže i tady sbírám nějaké informace. Pak se účastním semináře VP pod záštitou PPP UO, kde je to zpravidla věnováno inkluzi a těmto věcem. Nezřídka se tam ale setkáváme s informacemi o volbě povolání. No a letos jsem byl i, ale to nevím, jestli s tím souvisí, v Letohradě na setkání konsorcia podorlických firem. To je konsorcium asi 7-8 podniků, které podporují určité SŠ, kde si vychovávají vlastní elektrikáře, nástrojaře atd. Mají smlouvy s podniky a hodně to financují ze svého v rámci stipendií. Ale oproti stipendiím, které jsou od kraje třeba na kominíky atd. tak tohle jsou stipendia, která jsou pro toho žáka až 2 500 měsíčně. On se jim samozřejmě musí upsat potom třeba na 3-4 roky. Ale je to už hodně zajímavé. Informace jsou také na webu.

ADM: Co se týče tištěných materiálů, je pro vás něco užitečné?

VP: Takhle na burze škol dostaneme pro každého žáka atlas škol. Jinak sem chodí, dřív to chodilo víc, teď to je víc elektronickou poštou. Hodně škol sem posílá prospekty, různé firmy. Takových věcí se sem dostane hodně. Já to jednak dávám do tříd. Co zbyde, nechávám k rozebrání na třídních schůzkách. Ale ono, já mám zkušenost tu, že ty rodiče většinou vědí. Jsou většinou dobře informovaní. Stejně z 80-90% je to rozhodnutí rodičů.

ADM: Vy už jste na další otázku celkem odpověděl. Mám tady, jak propagujete KP. To jste říkal, že všechno je na webu. Jakmile přijde něco aktuálního, tak to tam dáváte. Potom, že to dáváte do tříd. Jestli existuje ještě nějaká nástěnka?

VP: Mám tady panel v prvním patře. Přístup mají ke všemu a hlavně jsou na tom prvním projektovém dnu seznámeni s různými webovkami – infoabsolvent, atlasškolsví, naše stránky, odkazy na pardubický kraj a další. A na našem webu jsou konkrétně i odkazy související přímo s volbou povolání, kde jsou třeba odkazy na testy, vyhledávání SŠ atd.

ADM: Mně přijde skvělé, že ty informace tam máte.

VP: Jasně. Tohle já si hlídám, já jsem krytý. Já řeknu, že tam ty informace budou a dávám je tam ihned. Protože já ty stránky spravuju, takže k tomu mám i přístup. Takhle jak ty stránky jsou je máme asi 1,5 roku nové a vlastně jsme to dělali ve spolupráci se školní psycholožkou.

ADM: Vy jste říkal, že na ÚP jezdí už osmá třída, takže už s osmákama se začíná pracovat?

VP: No, ve druhém pololetí. Ale já také využívám takových hodin, jako třeba dnes, kdy se zadávali ty vaše dotazníky, kdy tam člověk přijde k takovému osvěžení. Takže jim říkám, že devátáci dali přihlášku a za rok to čeká vás a ptám se, kdo už třeba má vybráno. Takže je tak nějak směřuju a děti na to slyší, hodně slyší. O tohle mají zájem všichni. Třeba konkrétně ty osmáky už člověk obchází už v prvním pololetí. Jedná-li se o ty technické hry v Letohradu, tak někdy v říjnu nám pan Vaško pošle přihlášku a potřebuje ji do ledna potvrdit. Takže to znamená, že já už v tomhle obcházím ty osmáky dopředu. Už se vytipovávají děti, které půjdou na učňák a pak pojedou na technické hry.

ADM: A kdy vy byste řekl, že nezávisle na vaší aktivitě se děti začínají uvažovat nad tím, že půjdou na SŠ?

VP: No největší útok je po tom prvním projektovém dnu. V tom září se jim to tak nějak rozleží. Vlastně já nepokrývám jenom devátáky. Já vlastně pokrývám i ty žáky, kteří opakovali a budou vycházet z osmičky a ti jsou tak víc ponecháni na pospas. Jsou trošku mimo. Od toho září to jede.

ADM: A před přihláškami byste řekl, že už to mají rozmyšlené, nebo byste řekl, že jsou i žáci, kteří to nechají náhodě?

VP: Jasně. Když jsem se jich zeptal na tom druhém projektovém dnu, tak většina rozmyšleno má. Samozřejmě se najde pár dětí, které nevědí, které uvažují. Ale to je asi všude. Protože já jim říkám, už když jedeme na tu burzu škol, že nechci, aby to byl závod o to, kdo sebere víc papírů do sběru, ale aby si vytipovali pár škol, u kterých se zastaví a zjistili si informace o dnech otevřených dveří, oborech atd. Pak se tam jeli s rodiči podívat a zvážili to společně. Prostě chci, aby na tu burzu škol jeli trošku připravení. A tím, že jezdíme všichni i s třídními učiteli v jeden den, tak to je náročné. Ale my to platíme ze SRPŠ, je to každoročně, je to tradiční akce a funguje to. No a já to ještě otočím proti těm SŠ, které se mi ozývají. Já jim říkám, my vás sem nepustíme, ale my vám zaručíme, že všechny děti vám přivezeme na burzu škol.

ADM: *Osobní konzultace žáci vyhledávají?*

VP: Já mám sice konzultace každé pondělí od půl třetí do čtyř, nebo tak nějak, ale jsem tu kolikrát i déle. Pár jich přijde, ale není to zas tolik. Většinou mě zastaví na chodbě a ptají se. Vyhledávají ty informace samozřejmě, ale v konzultačních hodinách spíš nechodí. Osobně mě vyhledá asi 15-20 % dětí. Cíleně sem přijdou rodiče, to jo. Za ten rok přijde tak 20 rodičů z těch dejme tomu 70, co letos vychází. Ale že by přišlo na konzultace vyložené dítě, to se stane výjimečně. Ale většinou rodiče, když přijdou, tak vezmou s sebou i to dítě. Já teda, co dělám pravidelně, tak si sem vždy pozvu rodiče těch žáků, které vychází z nižších ročníků. Protože těm já potřebuju vysvětlit situaci, jaké mají možnosti, v čem jsou omezení, kde by mohl být problém. A jestli je pro to dítě lepší vyjít nebo jít dál do devítky. Ty si zvu osobně, aby věděli, že jsme na ně nezapomněli.

ADM: *Tuhle otázku můžeme přeskochit, tady mám, jak vás žáci mohou kontaktovat. Což je vlastně web, email.*

VP: Mají moje tel. číslo na první stránce v ŽK.

ADM: *Když už přijdou rodiče s dítětem na osobní konzultaci, dalo by se zobecnit, jaký typ žáků přijde. Jestli to jsou žáci nerozhodní, neshodují se s rodiči atd.*

VP: To se nedá takhle říct. Jsou roky, kdy přijde rodič s dotazem a rodič se mě vyložené ptá, jestli má to dítě na maturitní obor nebo na učební. Ale třeba letos to ani tak nebylo. Spíš to využívají v tom směru, že třeba řeknou, pane učiteli my jsme si našli automobilku a našli jsme si ji v Ústí, Mýtě v Holicích a co myslíte, která z nich je nejlepší? Jaký byste volil vy obor na téhle škole. Takže spíš takové dotazy mi přijdou. Když to vezmu obecně, tak vlastně víc sem chodí děvčata, protože mají vlastně v dnešní době méně možností výběru. A největší nedostatek vnímám ve výběru učebního oboru pro děvčata. Kluci ti mají takových možností výběru i ze škol tady v okolí, že si vybere každý. Ale u holek já jim nedokážu toho tady tolik nabídnout. Když se ta dívka špatně učí a nemá na maturitní obor, tak tady vlastně cukrářky, kuchařky, servírky, možná čalounice, zahradnice. Tím já vlastně končím. Kadeřnic je hodně a jsou relativně daleko, ale není prostě ta nabídka.

ADM: *S tím jsem se už setkala a co dívky na vaší škole a technické obory?*

VP: Já mám každoročně taková 3-4 děvčata ročně, která se hlásí na technické obory. Já jsem tu měl třeba obráběčky kovů. Neříkám, že jich je hodně, jsou to spíš výjimky, ale jsou takové. Mám tu letos holku, která jde do ústí na automobilku.

ADM: *Vy jste říkal, že víc než žáci za vámi přijdou rodiče, případně vezmou dítě s sebou. Dvakrát ročně máte rodičovskou schůzku.*

VP: Když i člověk třeba vidí, že dítě pochází z nějakého hodně znevýhodněného prostředí, tak na třídní schůzce řeknu, aby mi své dítě poslali a já tu přihlášku s ním vyplním sám. Protože vidím, že by to tam nedopadlo úplně dobře. Což jsou tak 2-3 děti každý rok, řešíme to tak, že to nedělají doma. To vidíte, že některé děti to prostě nemají jednoduché. Ale samozřejmě nevyplňuji za rodiče něco, s čím nesouhlasí.

ADM: Já si myslím, že k tomu obecnému by mi to takhle stačilo a teď bych vás poprosila o to závěrečné zhodnocení. V čem vy si myslíte, že škola může žákům nejvíce napomoci v té volbě?

VP: Já můžu směřovat na nějaké trendy, ať to je technické vzdělávání. Člověk jim to ukáže, ukáže jim informace, zavede je do firmy atd. To určitě ano. V tom samém duchu je potřeba působit i na ty rodiče, protože ti si to často neuvědomují. Takže nasměřovat je můžu, ale já jim i hodně často říkám, že z mého pohledu je kolikrát lepší pořádný učební obor než pofidérní maturitní obor. Nespecifikuji, co je pofidérní maturitní obor, protože to bych si mohl někde naběhnout. Ale jsou školy, které nemají uplatnění, což si mohou zjistit a ode mě mají informace z úřadu práce. Různé tyhle statistiky o nezaměstnanosti a o absolventech, jestli mají uplatnění. Samozřejmě ty technické věci, ty termíny atd. to je druhá stránka, ale od toho tam v podstatě jsem. Pak jsou to i ta stipendia. Na to většinou také slyší. A já jim také říkám, že ty školy mají ještě nějakou svoji přidanou hodnotu. Přidaná hodnota je pro mě to, že když půjdu na zámečníka, jestli mě nechají udělat zdarma svářecký kurz, když půjdu na zemědělků, jestli mě nechají udělat zdarma řidičák na traktor, když půjdu na ekonomku, jestli budu dělat státnice ze psaní na stroji. Aby se koukali i po tomhle, protože to jsou věci, které pak jinde musí drazě platit. A ještě, když už jsme u toho, tak to říkám trochu jinak, že když má ta škola den otevřených dveří, tak se chce pochlubit. Ale říkám jim, že kolikrát nejvíc vypovídající hodnota je ta, když tam máte někoho známého a už tam chodí. A myslím, že si pak o tom uděláte objektivní obrázek vy sami. A já tady nejsem od toho, abych nějakou školu shazoval, já to musím brát ze široka.

ADM: Kdybyste se měl zamyslet nad nějakými limity, které vás ve vaší práci VP brzdí?

VP: Když to shrnu, tak jako VP mám na starosti takové 3 velké oblasti – KP, výchovné věci a SPU, inkluzi. Ale když to řeknu, tak to KP je mi neblíží, to mě tak nejvíc baví. Rád tyhle věci dělám. Ale jinak nevím, co by...

ADM: Kdybyste měl říct, co byste potřeboval, co byste si přál pro zlepšení těch služeb?

VP: Mně by se tu líbili dílny. Aby sem mohl třeba jednou za měsíc přijet nějaký mistr. Já bych to technické vzdělávání rád podpořil. Takhle musím říct, že statistiky u nás ve škole, že ten zájem o technické obory roste. Také víc žáků chodí na učební obory oproti minulým rokům. Určitě se to zvýšilo, ale já si myslím, že to bude ještě víc, když vidím, jaké profese jsou žádané na tom trhu práce. A když někdy vidím, že ty žáci jdou někdy až zbytečně na ty humanitní obory. Šlo by na to určitě zatlačit víc. Tady to je spíš prostorová záležitost. Ale my tady v Chocni vlastně nemáme takovou technickou školu. A jezdit zase pořád sem tam, je náročné. Ideální je využívat dílny SŠ, aby viděli.

ADM: A základní otázka na závěr. Co si myslíte, že se daří, za co byste se mohl pochválit?

VP: Ne já doufám, že mám dobré vztahy v tomhle s rodiči. Za ty roky se mi nestalo, že by někdo nějakou informací neměl, že by něco neměl včas. V tomhle směru jsme se vždy domluvili. I s těmi dětmi. Já nejsem ten, kdo by s nimi mluvil z pozice moci, že se s nimi bavíme nějak blíž a ty děti to berou.

ADM: Mně třeba přijde skvělé, že i rodiče a děti, které nenavštěvují vaši školu, se vlastně dostanou na webu na spoustu informací o tom KP.

VP: No já jak dělám ty rodičáky, tak na to mám svůj systém. Mám tam prezentaci, kterou jsem také dal na stažení na web. Vlastně děláme to, že druhou stranu přihlášky s prospěchem tiskneme my. Někde to dají žákům prázdné, aby si to sami vyplnili a pak to přinesli na kontrolu. To mi přijde zbytečné. Takže ano, stalo se mi, že jsem tu měl i rodiče z druhé školy na rodičáky. No a na tom webu, když máme tu schůzku v září, tak já tam vlastně nechávám úmyslně i ten minulý školní rok. Já jim vždy říkám, že tam nechávám minulý školní rok, abyste věděli, jaký typ informací ode mě můžete čekat. Říkám jim, aby tam koukli každý týden, že se tam třeba objeví něco nového. Někdy se tam měsíc nic neobjeví, ale někdy toho je třeba víc. Žákům třeba říkám, že tam je

něco nového. Třeba dnes jsem tam dal informace z burzy škol, koukni se doma s rodiči. Takže oni to mají i naučené. Jsou tam i tiskopisy ke stažení. Co mě naopak mrzí je, že nám hází klacky pod nohy některé SŠ. Vy říkáte rodičům, že začíná přijímací řízení a ty školy vám rozhodnutí o přijetí dají vědět v dubnu. Představte si, že hodně škol, učňáky, už teď mají na stránkách informaci o tom, že jsou žáci přijati. A v KHK je jedna škola, která tam má napsáno, že jsou přijati a že můžou odevzdávat zápisový lístek. Což mi přijde pod pás, protože ten zápisový lístek dáváte až v dubnu. Já jsem si říkal, jak si to vůbec můžou dovolit, oni tohle nesmí. Ty děti jsou vysmáté od dnešního dne. Vždycky když je s rodiči legrace legrace, tak jim říkám – vy si nedokážete představit, co mi tady s těmi deváťáky zažíváme od chvíle, kdy se dozví, že jsou přijati. Trochu na ně dohlédněte, aby tu devítka se ctí dokončili. Oni se začnou smát, ale pokyvují hlavou. A teď si vezměte, že teď jsou přijati vlastně o měsíc dřív než by měli být. Já chápu to, že potřebují každého žáka, protože míst je hodně, dětí málo. Ale tak snad mohou dodržet aspoň tohle.

ADM: Ještě mě napadá, když odchází žáci z pátých tříd, kontaktují vás nějak rodiče?

VP: Z pravidla ne, většinou jsou to děti ambiciózních rodičů, kteří to rozhodnou. Ty děti z toho nemají ještě takový rozum. A od nás ani tolik dětí neodchází, protože tady gympl není a museli by dojíždět. Vlastně tento rok jsem dělal rodičák na třikrát. Jeden pro ty, co chtěli jít na víceletý gympl, kde jim nastíním pro a proti a spíš je odkážu na TU a školní psycholožku, protože ty děti neznám. Pak pro učňáky, tak to bylo asi na půl hodinky, no a pak většina stejně přijde na ty maturitní obory. Takže je to takové náročné. A pak to z vás všechno spadne a pak už akorát kontrolujete, jestli všem všechno přišlo. Co mi ještě trochu vadí je to, že my jako základní škola do karet žáka vyplňujeme, kam se to dítě dostalo, ale já to tam můžu vyplnit špatně, protože já nemám ze zákona na tuhle informaci nárok. Samozřejmě mě nikdo neodmítne, dám jim seznam a oni mi to vyplní, ale jestli tam skutečně nastoupil v září, to už nevím.

ADM: Dobře. Tak pokud vás k tomu ještě něco nenapadá?

VP: Už asi ne.

ADM: Tak já vám moc děkuji i za možnost sebrat si tu data i udělat s vámi rozhovor a na shledanou.

VP: Na shledanou.

Příloha č. 9: Přepis rozhovoru s VP č. 6

ADM: Než začneme, chtěla bych vás požádat, jestli si rozhovor mohu nahrávat. Nahrávka bude použita pro přepis rozhovoru, kvůli následnému vyhodnocení.

VP: Ano

ADM: Jak jsem psala v e-mailu, moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách. Součástí diplomové práce je právě i výzkum, který jsem zaměřila na kariérové poradenství na základních školách v okrese Ústí nad Orlicí. Ve výzkumu jsou použité dotazníky pro žáky devátých ročníků základních škol a rozhovory s výchovnými poradci. Všechna data z dotazníků i rozhovorů budou zpracovávána anonymně v rámci celého okresu. Rozhovory s výchovnými poradci mají pět částí. První je zaměřená na náplň práce výchovného poradce, pak na činnosti v rámci kariérového poradenství a zázemí výchovného poradce v rámci školy, ať už technické, prostorové nebo materiální. Potom na spolupráci se žáky a rodiči a na konec vaše zhodnocení – co funguje, nefunguje, co se daří.

ADM: Na začátek se zeptám, jak dlouhou máte pedagogickou praxi?

VP: Učím 23 let.

ADM: Hm, a jak dlouho z toho děláte výchovného poradce?

VP: Přibližně dva roky.

ADM: A kromě výchovného poradenství, co ještě děláte v rámci svého povolání? Jakou funkci

VP: Jsem ředitelem školy.

ADM: Hm, zajímá mě, kolik času průměrně věnujete přímo kariérovému poradenství?

VP: To se těžko odhaduje, je to hodně různé podle toho, jaké je období. Nejvíce je toho samozřejmě kolem období přihlášek a přijímacích zkoušek. To bych odhadl, tak 4 hodiny, jindy je to méně.

ADM: To je pravda, že číselně se to špatně vyjadřuje, protože to často zahrnuje i spoustu dalších činností, které si člověk v tu chvíli ani neuvědomuje, že s tím souvisí. Vlastně i tohle je čas věnovaný kariérovému poradenství. Zeptám se tedy trochu jinak, co všechno v rámci kariérového poradenství děláte?

VP: No v první řadě je to veškerá administrativa spojená s přihláškami na střední školy. Pak předávání veškerých informací žákům o tom, kdy mají jaké školy dny otevřených dveří. Jezdíme se žáky na burzy středních škol. S osmáky se jezdí na burzu středních škol do České Třebové. S letošními devátáky jsme jeli ještě na burzu středních škol do Pardubic. No a pak když někdo potřebuje osobní konzultaci, tak je to poradenství pro žáky a jejich rodiče.

ADM: A kromě toho, spolupracujete s někým ať už ve škole nebo mimo školu v rámci kariérového poradenství.

VP: No ve škole, tak s kým je potřeba, ale pokud se žáci obrátí přímo na konkrétní pedagogy, tak ti si to vyřídí sami. Mimo školu spolupracuji s pedagogicko-psychologickou poradnou Ústí nad Orlicí. S tou ale spolupracujeme spíše v rámci primární prevence. Dále tam někdy jezdím na setkání metodiků prevence a dělají také setkání pro výchovné poradce. Takže tam se dozvídáme nějaké nové informace, hlavně to je teda z oblasti prevence a těch výchovných věcí, ale někdy tam je i něco z té volby povolání. Pak spolupracujeme s úřadem práce, který nám poskytuje informační materiály. Například brožuru o možnosti studia na středních školách Pardubického kraje. No a spolupracujeme také s firmami. Konkrétně to je místní firma, která vyrábí kondenzátory ZEZ Silko a potom ještě s firmou Bühler. Ta se zabývá výrobou strojů na zpracování potravin. Bühler obecně hodně spolupracuje se školami, středními i základními a sami jsou v tom aktivní.

ADM: Ano, firma Bühler je zmiňována opakovaně. Sami přinášejí nějaké návrhy na spolupráci a podporují tedy hlavně to technické vzdělání, ať už vybavováním dílen nebo pořádáním nějakých soutěží. Školy, které s nimi

spolupracují, si to chválí. Když jsme narazili na technické vzdělání. V každé škole se vyučuje vzdělávací oblast Člověk a svět práce. V dotaznících se žáků ptám, zda jim ve volbě nějak pomáhá. Proto se zeptám i vás, jak se vy jako výchovný poradce podílíte na výuce tohoto vzdělávacího programu?

VP: Jako výchovný poradce a ředitel se podílím na tvorbě ŠVP, což zahrnuje i koncepci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

ADM: *Hm, teď se zeptám, jaké zázemí na škole máte pro vykonávání výchovného poradenství – myslím tím, jestli máte vlastní kancelář, kam by za vámi mohli žáci a rodiče přijít na konzultaci a další technické zázemí.*

VP: Kancelář mám vlastní, takže to není problém. A pak standardně všechno – internet, telefon atd.

ADM: *A co se týká aktuálních informací o kariérovém poradenství, tak kde je získáváte?*

VP: No nejčastěji asi na školeních výchovných poradců a pak samozřejmě do školy chodí různé informační materiály a letáky.

ADM: *A jakým způsobem tyto informace předáváte žákům? Jak propagujete kariérové poradenství na škole?*

VP: Máme nástěnku, kam žákům dávám aktuální informace, např. o dnech otevřených dveří jednotlivých středních škol. Když do školy přijdou nějaké informační letáky a brožury, tak je žáci dostanou k dispozici – třeba atlas škol. A informace jsou na webu.

ADM: *Ano to jsem koukala, má tam výchovné poradenství vlastní záložku?*

VP: Ano, máme tam nějaké základní informace a pak je tam zvlášť volba povolání. Žáci tam najdou nějaké základní odkazy a informace o volbě střední školy.

ADM: *Můžete si tedy web upravovat sám?*

VP: Ano.

ADM: *Teď se zeptám, vy už jste to zmiňoval, ale kdy začínáte pracovat se žáky s tématem volby povolání?*

VP: No v osmé třídě už jedou na burzu středních škol, takže se dá říct, že od té osmičky už dostávají od nás nějaké informace. Samozřejmě na nástěnky se může kouknout kdokoli.

ADM: *A kdy si myslíte, že žáci začínají řešit, kam půjdou na střední školu a co zvolí?*

VP: No to asi až v té deváté třídě, kdy už k tomu dostávají víc informací a musí se nějak rozhodnout.

ADM: *Aha, a jak často se na vás žáci obracují s otázkou volby povolání?*

VP: To není moc časté, většinou je spíš musím oslovit já sám. To pak je spíš o předání nějakých informací a termínů atd.

ADM: *A když by se na vás někdo chtěl obrátit, tak jak vás může kontaktovat?*

VP: No buď osobně nebo přes e-mail nebo telefon.

ADM: *A na ta osobní setkání, máte pevně dané konzultační hodiny?*

VP: To ne, máme to dané po osobní domluvě. Takhle to mají všichni učitelé. Přijde nám to tak lepší, protože se můžeme domluvit s rodiči na termínu, kdy máme volno oba.

ADM: *A kontaktní údaje jsou na webu?*

VP: Ano, e-mail i telefonní číslo.

ADM: *A když už tedy přeci jenom někdo na osobní konzultace přijde, tak jaký typ žáků nejčastěji přichází?*

VP: No nejčastěji asi, když nemají obecně dobré vztahy s rodiči, takže z různých důvodů s nimi o volbě buď nemluví, nebo se nemůžou shodnout.

ADM: *Přijdou na konzultace tohoto tématu i rodiče žáků?*

VP: Ano, ale jen někteří. Nejčastěji se ptají, zda jejich dítě má šanci uspět na vybrané střední škole. Takže probíráme spíš známky dítěte, nároky školy atd.

ADM: Hm, už se blížíme k závěru, kdy bych se ráda zeptala na vaše zhodnocení kariérového poradenství u vás na škole. První – čím myslíte, že může škola žákovi nejvíce pomoci v jeho volbě povolání?

VP: Asi může žákům pomoc při výběru střední školy pro budoucí profesi. Podle jejich zájmů a schopností můžeme žáky nějak nasměrovat, doporučit obor nebo s nimi diskutovat o tom, jaké má nároky a co k tomu budou potřebovat. Na základě zkušeností jim můžeme ukázat více typů škol atd.

ADM: To je pravda a naopak vnímáte nějaké limity ve své práci. Něco, co vám to kariérové poradenství ztěžuje.

VP: Hm, asi ne. Nic mě nenapadá, jako ředitel si to můžu přizpůsobit podle toho, co je jak potřeba.

ADM: Dobře a co byste potřeboval pro to, abyste mohl to kariérové poradenství poskytovat třeba lépe, kvalitněji, nebo aby z toho žáci měli ještě větší prospěch?

VP: No asi nejvíc je to ten čas. Aby bylo více času na práci se žáky ohledně volby povolání. Takhle všechny akce vlastně zasahují do výuky jiných předmětů, takže není moc prostor s žáky víc probírat volbu střední školy.

ADM: Ano, je pravda, že na školách, kde mají například samostatný předmět věnovaný světu práce a volbě povolání, to hodnotí jako přínosné. Zeptám se na závěr, co byste zhodnotil, že se v rámci kariérového poradenství na vaší základní škole aktuálně daří?

VP: Hm, myslím, že se daří směřovat žáky k řemeslům. I díky spolupráci s firmami. Žáci si opět volí technické obory, v minulém roce to mohla být tak třetina žáků. Technické obory znovu začínají být pro žáky atraktivní, což hodnotím jako pozitivní.

ADM: Ano, takovou tendenci zaznamenávám i na ostatních školách. Je to i vzhledem k celostátní politice a zaměření našeho regionu, které je výrazné na strojírenství. Na úplný závěr se vás zeptám, zda je ještě něco, co byste chtěl dodat, nebo by zde mělo zaznít?

VP: Asi ne, takhle to je asi všechno.

ADM: Dobře, tak já vám děkuji za rozhovor i za možnost zadat zde dotazníky. Na shledanou.

VP: Na shledanou.

Příloha č. 10: Přepis rozhovoru s VP č. 7

ADM: Na začátek bych vás ráda požádala o to, zda můžu náš rozhovor nahrávat. Nahrávka bude použita pro doslovný přepis kvůli vyhodnocení dat.

VP: Ano

ADM: Jak jsem vám psala v e-mailu, moje diplomová práce je zaměřená na kariérové poradenství na základních školách. Součástí výzkumu jsou dotazníky, které jsem zadával a v deváté třídě a rozhovory s výchovnými poradci. Rozhovor je rozdělen do pěti částí. První část je zaměřená na funkce, které výchovní poradci dělají spolu s výchovným poradenstvím a délka praxe. Další se ptá na náplň práce v rámci kariérového poradenství a materiální zázemí výchovných poradců. Dále jak žáci a rodiče spolupracují se školou a poslední část je zaměřená na vaše hodnocení kariérového poradenství na vaší škole. Většinou rozhovor trvá 30-40 minut, podle toho jak se budeme zastavovat u jednotlivých oblastí.

ADM: Nejdřív se zeptám, jak dlouho učíte?

VP: 30 let

ADM: A z toho jak dlouho děláte výchovného poradce?

VP: Tak asi 20 možná, nevím přesně.

ADM: Takže děláte výchovného poradce a k tomu ještě učíte, nebo máte třídnictví, nebo co všechno k tou máte?

VP: No třídnictví mám, pak to výchovné poradenství a dělám i vedoucí učitelku 2. stupně.

ADM: A co má na starosti vedoucí učitelka 2. stupně?

VP: Tak různě se scházíme s učiteli, řešíme problémy. Každé pondělí máme schůzku vedení a tam řešíme, co je zrovna potřeba. Je to vlastně takový prostředník mezi panem ředitelem a ostatními učiteli. My nemáme zástupce ředitele a teď máme nového ředitele a ten potřeboval, aby mu někdo trochu pomáhal, tak máme na prvním a druhém stupni vedoucí učitele.

ADM: Kdybyste měla říct, ono se to špatně průměruje, ale kdybyste měla říct, kolik času tak věnujete čistě kariérovému poradenství. Třeba kdybyste to měla říct týdně.

VP: Tak ono je to spíš takové nárazovější od toho podzimu do jara. Nevím jak to zprůměrovat.

ADM: Samozřejmě, ono jde spíš o to, jestli ten čas, který je na to vyhrazený na to vůbec stačí. Máte na to hodinu týdně i s tím výchovným poradenstvím.

VP: Jako na to kariérové poradenství ten čas stačí. Spíš se pak nestíhají ty věci okolo výchovného poradenství. Protože jak je málo dětí, tak s tím KP není tolik starostí.

ADM: Když si tak projdete školní rok. Co všechno v rámci KP pořádáte – programy, besedy, osobní konzultace atd.?

VP: Tak nabízím osobní konzultace, ale většinou je nikdo nevyužívá. Hlavně teda rodiče ne, jenom když jsou schůzky, tak se někdo přijde poptat. Nabízeli jsme i možnosti besed pro rodiče se zástupci učilišť a středních škol, ale vůbec nebyl zájem ze strany rodičů. Pak děláme vždy pro žáky, že přijede někdo do školy ze středních škol. Většinou to plánuji na výchovu ke zdraví, aby to kolegům nezasahovalo do výuky jejich předmětů. Pak jezdíme, většinou doporučuji, aby jeli sami s rodiči na přehlídky SŠ, protože je lepší, když se sám rodič zeptá přímo školy na věci, které ho zajímají. Vždy také jezdím s devátáky do IPS při ÚP v Ústí nad Orlicí, tam mají vždy takovou besedu, dělají si tam testy. S tou IPS je celkem dobrá spolupráce.

ADM: Takže když to shrnu, tak mohou přijet zástupci středních škol sem, nebo jedete na úřad práce. Na burzu středních škol jim doporučujete, ať si zajedou sami. A říkala jste, že co se týče rodičů, tak ten zájem moc velký není.

VP: No to bych byla ráda, kdyby rodiče projeví větší zájem.

ADM: *Mě přijde super, že jste pro ně byli ochotní zorganizovat nějaké besedy, že by vlastně nemuseli nikam jezdit.*

VP: To bylo v rámci projektu. My jsme teď měli projekt Blíž k řemeslům a technickým oborům. To bylo hodně zaměřené právě na tu podporu technického vzdělání, aby žáky nalákaly na tyhle obory. Jezdili jsme i na dvoudenní exkurze. Tak jsme navštívili SŠ nebo učiliště, pak nějakou firmu a pak nějakou výstavu nebo muzeum, které s tím souvisí. Měli jsme tam právě naplánované i besedy pro rodiče a vždycky měl zájem tak jeden rodič. Takže jsme říkali, že nemůžeme zvát někoho do školy, kvůli jednomu člověku. Tak jsme to pak museli zdůvodňovat, proč se to neuskutečnilo. Nabízeli jsme to i pro rodiče už od sedmé třídy, ale bohužel. Teď se zapojujeme do toho krajského projektu – Technohrátky. To je tak většinou ta sedmička, osmička, protože teď už to pro ty deváťáky je takové bezpředmětné, protože už jsou rozhodnutí.

ADM: *Hm. Mě teda přijde opravdu trošku škoda, že ze strany těch rodičů ten zájem není. Přeci jen i oni by si mohli udělat trochu jiný obrázek o těch řemeslech.*

VP: Právě. Většinou by člověk potřeboval, aby přišli rodiče těch slabších žáků, aby se to s nimi probralo, ale nemají zájem.

ADM: *Hm. Kdyžtak se k těm činnostem můžeme vrátit, když ještě vzpomenete. Ale myslíte, že takhle to je všechno – ÚP, burzy škol, projekty, osobní konzultace...*

VP: No. A tak průběžně jim dáváme různé letáky, nebo si vyhledávají na internetu. Právě, že i v rámci té VKZ tam mám naplánované i přímo hodiny, kdy se věnujeme čistě té volbě povolání. Máme to teda v 6., 7. a v 9. protože 8. nemají výchovu ke zdraví.

ADM: *A tu volbu povolání směřujete do té devítky nebo i v těch nižších ročnících?*

VP: No v těch nižších ročnících je to spíš všeobecně, mají to hlavně v té devítce. Tam už hodně pracují i s tím jaké mají zájmy, schopnosti a dávají si různé možnosti. Trošku se tomu věnuje i kolega v OV, aby bylo něco i v té 8., kde nemají tu VKZ.

ADM: *Tak kdyby vás ještě něco napadlo, tak se k tomu můžeme kdykoliv vrátit. Vy už jste to trochu nakousla další otázkou je, s kým spolupracujete. Tak začneme tím, s kým spolupracujete mimo školu.*

VP: No tak to je ten ÚP, střední školy a učiliště a to je asi všechno.

ADM: *Mě ještě napadá, jestli žáci využívají i PPP. Jestli je v tomto kontextu na PPP nějak odkazujete?*

VP: Odkazuju, ale většinou je kvůli volbě povolání nevyužívají, aspoň podle mých informací. Spíš se obrací na tu IPS. Na PPP se myslím spíš obrátí žáci, kteří tam už jsou vedení. Když tam třeba jdou kvůli nějaké kontrole, tak poberou třeba i tohle.

ADM: *V rámci školy jste říkala, že kolega v OV se věnuje i tomuhle tématu, hlavně teda u těch 8. tříd. Je ještě někdo, s kým spolupracujete? Samozřejmě tím, že jste málo početná škola, tak to sebou nese určitá specifika. Souvisí s tím ale další otázka na vzdělávací oblast Člověk a svět práce. Jestli jsem to správně pochopila, tak by tuto oblast máte zařazenou do VKZ, kterou vy sama učíte.*

VP: Pak to je třeba ještě v PČ.

ADM: *A to zase učí ten pedagog podle RVP.*

VP: No. My máme výhodu, že máme dobře vybavené dílny. Ty jsme vybavili v rámci toho projektu. Takže žáci mají možnost vyzkoušet si ty manuální činnosti.

ADM: Přejdeme tedy k tomu materiálnímu zázemí. Když to shrnu, tak jsme se domluvily telefonem, e-mail funguje, web taky. Takže to všechno je asi v pořádku dostupné. Zeptám se prostorově – pokud by někdo přišel na osobní konzultace, je možné zajistit nějaký soukromý prostor?

VP: Mám kabinet svůj vlastní.

ADM: Ještě na webové stránky. Jaké tam máme informace?

VP: Mám tam sekci výchovného poradenství. Máme tam i různé odkazy na stránky na volbu povolání atd.

ADM: Zeptám se, jestli máte k dispozici nějaké diagnostické materiály? Vy jste říkala, že v rámci VKZ si žáci ujasňují ty své zájmy atd. Tak jestli využíváte nějaké materiály, třeba i online.

VP: Ano, něco, co se třeba dá online. Nebo i různé pracovní listy.

ADM: A mají žáci o tyhle věci zájem?

VP: Jak kteří. Většinou ti, kteří ani nepotřebují, protože vědí, jak na tom jsou, nebo už mají nějakou představu, co by chtěli dělat.

ADM: Zeptala bych se teď z hlediska té informační stránky. Kde vy získáváte informace, které byste ohodnotila jako kvalitní a využitelné v praxi? Můžou to být webové stránky, nebo tištěné materiály, cokoliv vás napadne. Prostě něco, po čem sáhnete, když potřebujete nějaké informace.

VP: No tak většinou na internetu. Dost se žáky využíváme stránky infoabsolvent.cz. Pak je to atlas škol, ISIP. Tam jsou vlastně ty typové pozice a žáci si tam můžou hledat. Na infoabsolvent.cz jsou videa, která představují různá povolání, takže si můžou udělat nějakou bližší představu – co to obnáší to povolání. Pak to jsou burzy škol, IPS ÚP. Pak dostáváme informace z ÚP – jaká je poptávka pro profesích, které jsou naopak méně perspektivní. A o školách z internetu, nebo poštou chodí letáky s nabídkou oborů. Pak nějaké ty besedy, když přijedou lidi z praxe k nám. A hodně děti odkazují na dny otevřených dveří, když mají zájem o nějakou školu nebo obor.

ADM: My už jsme se bavily o tom, že informace jsou umístěné na webu, pak jsou k dispozici osobní konzultace. Jak jinak se od vás mohou žáci dozvědět potřebné informace?

VP: Tak třeba na nástěnce, tam většinou máme informace nebo letáky z těch škol. Mám na taky poličku na chodbě, kam jim dávám ty letáky a mají možnost si je tam brát a prohlížet.

ADM: Vy už jste to zmínila, já tady mám otázku, kdy začínáte s tím tématem pracovat. Vy jste říkala, že tak obecně vlastně od té 6. třídy.

VP: Ano už od šesté třídy, aby měli aspoň nějaké povědomí. Ono je lepší, když se s těmi dětmi pracuje už dřív.

ADM: Takže když to shrnu, tak žáci u vás mají celý druhý stupeň pokrytý nějakými předměty, které se tím povoláním v nějakém smyslu zabývají. S tím, že intenzivně to začínáte probírat kdy – v 8./9. třídě?

VP: No v té 8. je problém, že tam není ta VKZ, takže tam není takový prostor k tomu. Ale zase mají možnost, nabízím jim to, co je pro deváťáky – účast na burzách škol, můžou si prohlížet letáky. Někdy i v té 8. třídě někteří rodiče jedou s dětmi na dny otevřených dveří na nějakou školu.

ADM: A ta intenzivní práce?

VP: To je od září v devítce.

ADM: Naproti tomu, kdy vy byste řekla, že ti žáci začínají sami řešit volbu střední školy.

VP: Tak většinou tak v té 7. třídě asi. Obecně, nebo někdo už má vtipované kam by chtěl, co by chtěla a už se o to trochu zajímá.

ADM: To mi přijde tak ruku v ruce s tím, že to řešíte opravdu už od té šesté třídy. Takže tím, že vy jste tu přípravu posunuli do nižšího ročníku, tak vlastně i oni o tom začínají uvažovat dřív. To znamená, že oni mají

opravdu plně dva roky na to, aby se opravdu rozmysleli a sbírali si informace, takže to pak není nějaké zbrklé rozhodnutí.

VP: Právě, protože když už probíráme to téma, tak už o tom děti přemýšlí.

ADM: *Vy jste říkala, že osobní konzultace nevyužívají moc ani žáci ani rodiče. Jak to teda je?*

VP: No s těmi žáky to vlastně probereme v té VKZ, takže pak už moc nepotřebují. Málokdy se stane, že by někdo ještě přišel. Občas jo, občas někdo přijde, ale málo.

ADM: *A ty osobní konzultace – máte nějakou stálou dobu konzultací?*

VP: Ne nemám stálou, ale vědí rodiče i žáci, že po předchozí domluvě můžou přijít kdykoliv, kdy já mám čas a oni taky.

ADM: *A e-mail, telefon využívají rodiče, když se potřebují na něco zeptat?*

VP: Jako co se týká té volby povolání tak ne. Spíš když máme třídní schůzky, tak se někteří přijdou zeptat.

ADM: *Máte i třídní schůzky zaměřené konkrétně na volbu povolání?*

VP: Neděláme, protože je málo dětí, vychází nám do těch 15 žáků.

ADM: *Další otázku položím trochu jinak. Když se ohlédnete za celou svou praxi – když už opravdu přijde nějaký žák ještě na osobní konzultace navíc. Dalo by se to nějak zobecnit, jestli to jsou žáci nerozhodní, jestli se neshodují s rodiči. Nebo z jakého důvodu ti žáci často navštěvují ty konzultace?*

VP: Spíš možná, že se nemůže rozhodnout, co by si vybral, kam by směřoval. Někdo třeba, že neví ani směr. Anebo někdy i na těch schůzkách, když se rodiče ptají, tak je to o tom, že vůbec nevědí a je to třeba i o tom, že dítě nemá takové známky, jaké by oni chtěli. Oni by chtěli, aby dítě šlo studovat a tak řeší, jestli dítě půjde nebo ne.

ADM: *Vy jste říkala, že rodiče chodí spíš v rámci třídních schůzek a osobní konzultace příliš nevyhledávají. Ale to je vlastně specifikum toho, že jste malá škola, takže se v rámci té schůzky dá zvládnout nějaké poradenství.*

VP: Ano. Někdy to probereme v obchodě, na ulici. Protože s většinou těch rodičů se znám, většinu těch rodičů jsem učila. To jsou prostě malé školy.

ADM: *Když se vy podíváte na vliv školy. V čem si myslíte, že může to kariérové poradenství na škole nejvíc žákovy pomoci ve volbě povolání?*

VP: No tak určitě, že získá nějaké ty prvotní informace a může s nimi nějak dál pracovat. Taky že se zamyslí nad svými schopnostmi. Už mě nenapadá nic dalšího.

ADM: *Tak já se zeptám na něco, co se možná vymyslí lépe. Jsou nějaké limity, které zabraňují tomu, abyste se tomu kariérovému poradenství mohla věnovat víc podle svých představ?*

VP: Já nevidím ani žádný problém. Já si myslím, že máme celkem možnosti jezdit na různé exkurze a akce, i když to zasahuje do výuky. No možná ta spolupráce ze strany rodičů, že není ten zájem o spolupráci. Nebo někdy je to i takové, že si nenechají poradit. Něco si představují, něco si vyberou pro ty své děti a to dítě na to úplně nemá, tak si nenechají poradit.

ADM: *Pokud byste měla mít nějaké reálné i nereálné přání, něco co byste si přála/chtěla tady na škole pro to kariérové poradenství. Co by to bylo?*

VP: Možná ještě víc prostoru, který by se věnoval přípravě těch žáků v rámci předmětů. Nebo třeba když jsou ty exkurze, tak aby bylo nějaké finanční zajištění, které bychom mohli využívat na tyto účely. To bylo v rámci těch projektů, ale když nejsou ty projekty, tak není taková možnost – z finančních důvodů – někam častěji jezdit nebo sem někoho pozvat. Jinak teď je docela dost nabídek i od samotných firem třeba na Lanškrounsku – protože firmy lákají na ty obory, aby měli pracovníky. Takže spolupráce i z této strany funguje. My bychom uvítali,

kdyby ze strany těch firem bylo nabízeno nějaké třeba vybavení dílen. Třeba nějakou elektrotechniku – nějaké stavebnice nebo tak.

ADM: S touhle podporou technického vzdělání jsem se setkala i na dalších školách. K tomu mě napadá taková doplňující otázka. Hodně se teď prosazuje technické vzdělávání, učební obory, tak jak to je s kariérovým poradenstvím pro dívky, které třeba úplně nechtějí nebo nemají předpoklady pro maturitní obor?

VP: No právě. S tím se potýkáme hodně, protože tady jdou většinou na nějaké kadeřnice a potom to stejně nedělají a skončí někde ve fabrice u stroje. Když jim člověk nabízí možnosti třeba těchto oborů, tak si všichni myslí, že je to pro kluky. Už teď jsou ty obory, že říkají, že to je i pro děvčata, ale ta děvčata tam nechtějí. Rodiče pak řeknou, ono by ji to stejně nebavilo, nebo i ta holka řekne, že by ji to nebavilo. Takže se něčemu vyučí a pak stejně většinou skončí v té fabrice.

ADM: Ano je to i společenským nastavením.

VP: No když jsme tady měli právě hosty z těch škol, tak říkali, že na různých oborech, třeba opravář zemědělských strojů, mají děvčata a že jsou šikovná. Chtějí tam ty holky nalákat, ale zatím nic moc.

ADM: Jestli vás nic nenapadá k tomuhle, tak já se zeptám na poslední otázku. Co se v současné praxi KP na vaší škole nejvíce daří, za co byste se ocenila?

VP: Tak možná za ten nápad s těmi besedami. I když to teda rodiče nevyužívají. Myslím, že i to, že volbu povolání probíráme hodně v předmětech (VKZ, atd.), takže se děti dozvídají ty informace už od šestého ročníku nebo třeba i na prvním stupni. Myslím si i ta vybavenost těch dílen, což pořád všechny školy nemají. V těch dílnách se děti seznámí se základními nástroji a prací a vědí pak, co to obnáší.

ADM: Ona to je těžká otázka, ale já se s vámi shoduji v tom, že je skvělá ta dlouhodobá práce s dětmi, která jim podle mého skvělá a může žákům skutečně pomoci.

VP: Je pravda, že naši žáci se dostávají na své vybrané SŠ už na první pokus, ale to zase není naše zásluha.

ADM: Ale je to všechno se vším, v tom, že když ta příprava je dlouhodobá, tak ani ta příprava není nechávána na poslední chvíli.

VP: No. Taky mají možnost zkusit si nějaké přijímací testy, přijít za učiteli. Věnují se tomu učitelé se žáky před vyučováním.

ADM: Takže to nebude úplná pravda, že na tom škola nemá žádný podíl. Protože ne všechny děti pocházejí z takového zázemí, které jim pomůže s tou přípravou.

VP: U nás je ještě ta výhoda, že ty rodiny známe, takže víme, kdo má jaké zázemí.

ADM: Tak pokud vás k tomu nic jiného nenapadá.

VP: Už mě nic nenapadá.

ADM: Tak já vám děkuji za rozhovor. Nashledanou

Příloha č. 11: Tabulky výsledků ke kvantitativní části výzkumu

Část 1: Tabulky ke kapitole 6.1 Vliv sociálního okolí žáka na rozhodování o volbě střední školy a význam školy

Tabulka ke Grafu 6.1 Míra vlivu jednotlivých sociálních zdrojů na volbu střední školy pohledem žáků základních škol

Sociální zdroje vlivu na volbu střední školy	Odpovědi (v %)				Koefficient hodnocení	Pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
já sám	74	25	1	0	3,66	1.
rodiče	32	47	19	1	2,88	2.
sourozenci	10	23	29	38	1,53	6.
prarodiče	8	19	34	39	1,49	7.
jiný příbuzní	6	35	24	36	1,64	4.
kamarádi	14	39	31	16	2,09	3.
učitelé	1	25	39	35	1,59	5.
výchovný poradce	4	13	27	55	1,29	8.
školní psycholog	0	6	18	76	1,03	11.
poradce z PPP	0	8	9	84	1,10	10.
poradce z ÚP	2	6	22	71	1,19	9.
jiný poradce	2	1	6	91	1,01	12.

Tabulka ke grafu 6.2 Obeznamení s personálním obsazením funkce výchovného poradce na základní škole, kterou žák navštěvuje

Víš kdo je na ZŠ, kterou navštěvuješ výchovný poradce?	Odpovědi v (%)		
	ano	nejsem si jistý	ne
chlapci	68	18	14
dívky	79	12	9
celkem	74	15	11

Tabulka ke grafu 6.3 Kdo na ZŠ by mohl žákovi pomoci s volbou SŠ

Pracovníci základní školy významní pro volbu střední školy	Odpovědi v (%)				koefficient hodnocení	pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
výchovný poradce	49	26	17	8	2,64	1.
třídní učitel	23	48	20	10	2,42	2.
školní psycholog	18	35	28	19	1,97	3.
jiný učitel	13	23	31	33	1,66	4.

Tabulka ke grafu 6.4 Reálný kontakt s jednotlivými poradenskými pracovníky

Konzultace s poradenským pracovníkem	Odpovědi v (%)						Počet konzultací	
	chlapci		dívky		celkem		Medián	SD
	ano	ne	ano	ne	ano	ne		
výchovný poradce	20	80	34	66	28	72	2	1,46
třídní učitel	20	80	31	69	26	74	1	1,32
školní psycholog	10	90	26	74	19	81	1	0,60
poradce z PPP	4	96	10	90	7	93	1	1,73
poradce z ÚP	22	78	20	80	21	79	1	0,22
jiný poradce	6	94	5	95	6	94	2	0,83

Tabulka ke grafu 6.5 Hodnocení nakolik žákům konzultace s poradcem pomohla

Míra užitečnosti konzultace	Odpovědi v (%)			
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)
výchovný poradce	57	37	5	1
třídní učitel	22	60	16	2
školní psycholog	26	54	16	3
poradce z PPP	40	45	0	15
poradce z ÚP	8	40	38	13
jiný poradce	60	30	10	0

Tabulka ke grafu 6.6 Nakolik žákům při volbě střední školy pomohla vzdělávací oblast Člověk a svět práce

Pomohl ti Člověk a svět práce ve volbě SŠ	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	13	35	37	14
dívky	7	36	33	24
celkem	10	36	35	19

Část 2: Tabulky ke kapitole 6.2 Důležité informace pro volbu střední školy

Tabulka ke grafu 6.7 Nakolik žáci mají dostatek informací pro volbu SŠ

Máš nyní dostatek informací pro volbu SŠ?	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	56	41	1	2
dívky	49	37	10	4
celkem	52	39	6	3

Tabulka ke grafu 6.8 Informace důležité pro volbu střední školy očima žáků

Informace významné pro volbu povolání	Odpovědi v (%)				koeficient hodnocení	pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
inf. o aktuální nabídce SŠ	46	42	11	1	3,10	4.
znalost vlastních předpokladů pro studium	51	39	8	1	3,20	1.
doporučení vhodného studijního oboru	35	35	27	3	2,70	6.
požadavky pro přijetí na SŠ	54	36	8	2	3,15	3.
šance na přijetí na vybranou SŠ	54	34	10	2	3,18	2.
inf. o uplatnění absolventů SŠ	45	40	13	2	3,04	5.
doporučení vhodného povolání	29	45	22	4	2,65	7.
inf o pracovní nabídce	22	34	30	14	2,17	8.

Tabulka ke grafu 6.9 Informace, které by žáci ještě pro svou volbu střední školy ještě potřebovali

Další žáky žádané informace	Odpovědi v (%)				koeficient hodnocení	pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
inf. o aktuální nabídce SŠ	18	29	34	19	2,00	9.
znalost vlastních předpokladů pro studium	25	47	20	9	2,24	6.
doporučení vhodného studijního oboru	15	33	38	14	2,49	2.
požadavky pro přijetí na SŠ	30	28	29	13	2,46	3.
šance na přijetí na vybranou SŠ	33	37	20	9	2,51	1.
inf. o uplatnění absolventů SŠ	24	36	28	12	2,08	7.
doporučení vhodného povolání	20	39	30	11	2,27	5.
inf o pracovní nabídce	20	27	35	17	2,30	4.
nejvhodnější typ SŠ vzhledem k vlastním zájmům	35	35	19	11	2,04	8.

Část 3: Tabulky ke kapitole 6.3 Významné informační zdroje

Tabulka ke grafu 6.10 Míra významu jednotlivých informačních zdrojů na volbu střední školy pohledem žáků základních škol

Zdroje informací	Odpovědi (v %)				Koeficient hodnocení	Pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
zkušenosti rodičů z vlastního povolání	30	33	27	10	2,36	7.
zkušenosti ostatních z vlastního povolání	21	47	23	8	2,44	6.
internet – webové stránky	43	37	15	5	2,82	2.
informační příručky	29	44	20	8	2,55	3.
dny otevřených dveří	65	25	7	3	3,24	1.
informace od studentů na vybrané střední škole	42	27	20	11	2,51	4.
burza středních škol, ostatní média	34	40	15	11	2,47	5.
informace od výchovného poradce	3	21	36	41	1,51	8.
informace z úřadu práce	2	16	20	63	1,26	9.
informace z PPP	0	8	9	83	1,06	11.
jiné	11	3	16	70	1,22	10.

Tabulka ke grafu 6.11 Oblasti, ve kterých žáci při volbě střední školy potřebovali poradit

Oblasti zájmu žáků	Odpovědi v (%)						koeficient hodnocení	pořadí
	chlapci		dívky		celkem			
	ano (2)	ne (1)	ano (2)	ne (1)	ano (2)	ne (1)		
inf. o aktuální nabídce SŠ	57	43	69	31	64	36	1,47	2.
inf. o požadavcích pro přijetí na SŠ	59	41	81	19	72	28	1,56	1.
testování zájmů a schopností	38	62	38	62	38	62	1,24	5.
doporučení vhodného studijního oboru	37	63	31	69	34	66	1,20	6.
doporučení o vhodném budoucím povolání	38	62	42	58	40	60	1,25	4.
inf. o uplatnění absolventů vybrané SŠ	45	55	67	33	57	43	1,33	3.
inf. o nabídce volných pracovních míst	40	60	13	87	26	74	1,15	7.

Tabulka ke grafu 6.12 Poradci, kteří se žákům v dané oblasti věnovali

Kontaktovaný odborný poradce	Odpovědi v (%)				
	výchovný poradce	školní psycholog	poradce z PPP	poradce z ÚP	jiný poradce
inf. o aktuální nabídce SŠ	53	3	0	7	38
inf. o požadavcích pro přijetí na SŠ	55	2	0	4	39
testování zájmů a schopností	31	8	2	16	43
doporučení vhodného studijního oboru	34	5	0	13	47
doporučení o vhodném budoucím povolání	22	10	4	8	56
inf. o uplatnění absolventů vybrané SŠ	33	1	0	7	58
inf. o nabídce volných pracovních míst	20	0	0	40	40

Část 4: Tabulky ke kapitole 6.4 Představa žáků o jejich budoucí profesi a profesní přípravě

Tabulka ke grafu 6.13 Nakolik mají žáci ujasněnou volbu střední školy

Máš v současné chvíli rozmyšlenou SŠ?	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	79	21	0	0
dívky	90	10	0	0
celkem	85	15	0	0

Tabulka ke grafu 6.14 Nakolik znají žáci základních škol aktuální pracovní nabídku

Znáš aktuální pracovní nabídku?	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	14	47	33	5
dívky	5	38	39	18
celkem	9	42	36	12

Tabulka ke grafu 6.15 Kde žáci získali informace o aktuální pracovní nabídce

Kde jsi získal tyto informace	Odpovědi v (%)			
	škola	rodina	úřad práce	jiné
chlapci	11	48	4	38
dívky	16	28	9	46
celkem	13	39	6	42

Část 5: Tabulky ke kapitole 6.5 Kompetence důležité pro kariérové rozhodování, práci a význam školy při jejich získávání

Tabulka ke grafu 6.16 Úroveň vybraných kompetencí – celý výzkumný soubor

Kompetence	Odpovědi v (%)				koeficient hodnocení	pořadí
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)		
znáš své silné stránky	37	56	6	1	3,15	4.
využiješ své zájmy na SŠ	58	34	8	1	3,29	2.
umíš si najít potřebné inf.	54	44	2	0	3,44	1.
umíš si naplánovat práci	41	48	10	0	3,16	3.
umíš vymýšlet nové postupy	26	61	13	0	3,07	5.

Tabulka ke grafu 6.17 Úroveň vybraných kompetencí – chlapci

Kompetence	chlapci					koeficient hodnocení	pořadí
	Odpovědi v (%)						
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)			
znáš své silné stránky	42	50	7	1	1,45	4.	
využiješ své zájmy na SŠ	57	33	8	1	1,49	2.	
umíš si najít potřebné inf.	51	47	2	0	1,56	1.	
umíš si naplánovat práci	47	44	8	0	1,48	3.	
umíš vymýšlet nové postupy	35	54	11	0	1,40	5.	

Tabulka ke grafu 6.18 Úroveň vybraných kompetencí – dívky

Kompetence	dívky					koeficient hodnocení	pořadí
	Odpovědi v (%)						
	určitě ano (4)	spíše ano (3)	spíše ne (2)	určitě ne (1)			
znáš své silné stránky	32	62	6	0	1,70	3.	
využiješ své zájmy na SŠ	58	34	8	0	1,80	2.	
umíš si najít potřebné inf.	57	42	2	0	1,87	1.	
umíš si naplánovat práci	36	52	12	0	1,67	4.	
umíš vymýšlet nové postupy	18	66	15	0	1,67	4.	

Tabulka ke grafu 6.19 Pomoc školy při získávání vybraných kompetencí

Pomoc školy při získávání kompetencí (viz ot. Č. 18-22)	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	12	53	27	8
dívky	9	42	40	9
celkem	10	47	34	9

Část 6: Tabulky ke kapitole 6.6 Zhodnocení významu školy v otázce volby střední školy

Tabulky ke grafu Graf 6.20 Srovnání hodnocení žáků, zda může škola při volbě SŠ pomoci a zda jim při volbě pomohla

Může mít ZŠ vliv na volbu SŠ?	Odpovědi v (%)			
	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	23	36	32	9
dívky	17	38	38	8
celkem	19	37	35	9
Měla ZŠ vliv na tvou volbu SŠ?	určitě ano	spíše ano	spíše ne	určitě ne
chlapci	8	12	48	31
dívky	7	22	33	38
celkem	8	18	40	35

Příloha 12: Přepisy kvalitativních výpovědí žáků z dotazníku

Část 1: Výpovědi žáků k otázce č. 4 – významné sociální zdroje při volbě povolání

CHLAPCI N=97 (n=92); DÍVKY N=114 (n = 112)

ZŠ. Č. 1	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • já sám • já sám • sám a trochu příbuzní, co na škole byli nebo jsou • rodiče • kamarádi, co tam studují a rodiče • rodiče, internet • jestli najdu v oboru uplatnění • tatínek • inf. mého prarodiče a můj vztah k této škole
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • mé zájmy, to že mě daný obor baví a dělám ho ráda, dovednosti, zkušenosti • vlast. zájmy, rodiče, já sama, žáci, kteří na této škole už studují • vím, že jednou chci jít na vš, ale ještě nevím co, proto jsem si já sama vybrala všeob. gymnázium • při rozhodování mi pomohla moje teta • mamka, paní zástupkyně ředitele • aby práce měla smysl a byla užitečná, nejvíce mi pomohli rodiče a kamarádi
ZŠ Č. 2	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • máma • rodiče, den otevřených dveří • rodiče, dny otevřených dveří • já – moje zážitky, psychické, fyzické schopnosti a touha vyjádřit své psychické rozpoložení (emoce) • den otevřených dveří, otec • rodiče • bratranec, kamarád • rodiče, babička, strejda a teta, burza škol v české třebové, PPP, den otevřených dveří • rodiče, snadnost této sš • rodiče • filmy • rodiče • rodina, atlas škol, internet • otec, záliba pracovat se dřevem • kamarádka na sš, rodiče • matka, sestra, matčin přítel • pc hry • jistota peněz • rodina • zkušenosti rodičů, koníčky, záliby • sám jsem se rozhodl • technická, normální zvědavost, prarodiče
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • já jsem se rozhodla tak nějak sama, pak jsem to jenom konzultovala s rodiči • rodiče, sestra • kam můžu z dané sš pokračovat (vš), kde se uplatním, rodiče • předměty, co mě baví ve škole, mamka, práce, kterou bych mohla dělat po sš • dny otevřených dveří a studenti té sš • rodiče, návštěva školy, burza škol • hl. rodiče • moje mamka, dny otevřených dveří • já, bydliště, rodina, kamarádi • rodiče • já sama a rodiče – mamka; přítel, kamarádi, kamarádky mamky, každý mi řekl svůj názor a já se rozhodla; vzhledem k tomu, co mě baví a malinko i podle uplatnění • spíše babička, láska k pečení a vaření • já sama • rodiče, návštěva školy • trochu rodiče, jinak jsem se rozhodla sama

		<ul style="list-style-type: none"> • rodiče, učitel, prac. poptávka • já sama, rodiče • kamarádi, rodiče, já sama • mamka, učitel, kamarádi • rozhoduji se sama, jediný názor, který mě zajímá je mojí mamky • nejvíce mi pomohli rodiče a pak také atlas škol • dny otevřených dveří • rodiče, učitelé, kamarádky • atlas škol, moje máma a její spolupracovnice • láska k pečení, pomohla mi kamarádka • hl. to o co se zajímám, mi nejvíce pomohlo • nejvíce mi pomohla moje maminka a hodně burzy škol a dny otevřených dveří • rodiče mi pomohli, jinak návštěva té školy • internet, inform. letáčky; rodiče, ale hl. já sama podle toho, co by mě bavilo, ale hlavně, abych se uplatnila • internet, rodiče, burzy škol • rodiče, dny otevřených dveří, burza sš • nejvíce mi pomohlo komunikování s lidmi na sš, rodina a spolužáci • rodiče, návštěva burzy škol • já sama
ZŠ Č. 3	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • rodiče, bratr • rodiče, bratr, zájem o tu věc, kterou budu vykonávat • rodiče, bratr, dny otevřených dveří • tak já si to vybíral podle práce a peněz, abych se uplatnil. Ale strejda to dělá, tak asi on, ale byl jsem už rozhodnutý • škola se mi líbila, já a kamarádi • nejvíce mi pomohli rodiče z vlastní zkušenosti, a protože se mi škola líbila • můj zájem a inf. • internet, rodiče • to co mě baví, takže moje vlastní vůle, tatínek, děda • zájmy • otec • rodiče a víc já sám • neobrátil jsem se na nikoho, po čase jsem zjistil, co chci dělat bez ohledu na budoucnost
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • burza sš, den otevřených dveří • den otevřených dveří – mohla jsem si prohlédnout školu, zeptat se na inf.; zmíněný učitel z vš – poradil, poskytl inf., popsal obor atd.; rodiče – umožnili mi všechny cesty – na burzu škol, den otevřených dveří atd • sama, rodiče • rodiče • vlastní zkušenost příslušníka rodiny • jenom já • chtěla jsem dělat to, co mě baví, tak jsem pátrala po internetu a pomohly mi letáčky a dny otevřených dveří • rodiče – konkrétně mamka, její zkušenosti – mám podobný obor jako ona • já sama • inf. příručky, sestra – zkušenost • to co mě nejvíce baví, rodiče • nejvíce mi pomohla moje sestra a rodiče nechali výběr škola na mě, tak určitě když mi o té škole řekli, jaké tam mám možnosti, internet • nejvíce mi pomohlo navštívit určitou školu a dozvědět se o ní víc; pomohli mi nejvíc moji rodiče – matka – a kamarádi • hl. rodiče a jedna paní učitelka • den otevřených dveří, mamka, babička • co mě baví, rodiče, já • moji sourozenci, hlavně životní zkušenosti • moje zájmy, den otevřených dveří, vztah k oboru, budoucí povolání, rodiče, vp • rodiče • moje záliby, rodiče, moje povaha • moje mamka
ZŠ Č. 4	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • kamarád, strejda, děda • internet, výchovný poradce

		<ul style="list-style-type: none"> • akce technohrátky na psš letohrad, rodiče, kamarádi, výchovný poradce
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • rodina, přátelé • kriminálka Miami • rodiče a jejich přátelé, mé záliby • dny otevřených dveří, výchovný poradce, profese, kterou chci vykonávat
ZŠ Č. 5	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • táta, já, švagr, internet • rodina • rodina • školy a obory • rozhodl jsem se sám, můj táta dělá to samé • rozhodl jsem se sám, v něčem mi pomohli rodiče a sourozenci • rodiče • já sám • známí • pomoc rodičů, vlastní pocit • máma, bratr, kamarád, strýc, bratranec • sám • rodiče, bratr, webové stránky škol • pomohl mi brácha, který je na škole, na kterou chci a moc si ji chválil • bratr, rodiče, zájmy • já, rodiče (trochu), kamarádi, dny otevřených dveří, obor, povolání, dojíždění, škola • zájmy • kamarádi • nejvíce mi pomohlo vysvědčení • asi moji spolužáci a prohlídka budovy sš (jak to tam vypadá, co se tam učí atd.) • prohlídka školy, kamarádi • rodiče • bratr, taťka • mamka, taťka
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • dny otevřených dveří, kdy jsem se bavila se žáky té školy • hl. moje mamka a babička • moje zájmy, rodiče • rodiče, prarodiče • internet, zkušenosti rodičů, sourozenců • přátelé na mnou vybraných školách • rodiče • rodiče, sourozenci • tak hlavně moje mamka a babička, ale i také já sama, hodně mi pomohly na internetu, web. str. • asi nikdo, sama jsem chtěla a navíc to, co chci dělat v mé rodině dělají další dva lidé • moje myšlenka a sen dostat se na vš, a nápověda od rodičů, že ta škola je na toto výborná • při rozhodování o budoucí sš mi nejvíc pomohly dospělé osoby se zkušeností ze svého povolání • rozhodla jsem se převážně sama, ale jinak rodiče, školní poradce (výchovný poradce) • kamarád, co tam studuje, mi často vyprávěl o té škole a mě se zalíbila • web. stránky, přítel • rodiče, burza škol • nikdo, já sama, nic mě nepomohlo • já sama a seriály, které se odehrávají v prostředí povolání mnou zvoleném • rodiče, návštěva školy • rodiče, inf. příručka a návštěva školy • pomohlo mi mé přání a já sama • já sama skrz obor, který mě baví, a rodiče, dny otevřených dveří • já sama • maminka • rodiče, kamarádka • mamka a babička; 5. třída a 8. třída, jelikož jsme brali lidské tělo • při rozhodování o škole mi z části pomohli rodiče, ale hlavně jsem se rozhodovala podle sebe

		<ul style="list-style-type: none"> • burza škol, dny otevřených dveří, vrstevníci (starší sestřenka, bratránek) • rodiče, dny otevřených dveří • já sama, kamarádi z dané školy, bratr • nejvíce mi pomohla asi mamka, ještě více má cílevědomost • čtení knih, kamarádi, zájmy, osobní postoj k okolí, ve kterém žiju
ZŠ Č. 6	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • kamarádi a rodiče • rodiče a příbuzní • nejvíce mně pomohl táta, protože on pracuje tam, kde bych chtěl pracovat • známky • rodiče • jaký jsem typ člověka, jestli humanitní nebo řemeslný obor • spíše já a mé koníčky, ale především i mí instruktoři a kamarádi z určitých kroužků • kamarád, zájmový kroužek • poznání školy mým pohledem; příbuzní, sestřenka • hlavně rodiče a i sám • dostatek práce; Škola, na kterou musím dojíždět • dny otevřených dveří, rodiče • dny otevřených dveří • děda, jeho zkušenosti • nikdo a nic, prostě mě to napadlo a zalíbilo se mi to
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • rodiče, kamarádi, příbuzenstvo • pomohli mi rodiče, rozhodla jsem se sama • teta a to, že na ní studovala • teta, dny otevřených dveří • den otevřených dveří školy, kamarádi • moje zájmy, rodiče, kamarádi • zájmy, rodina, talent • webové stránky, kamarádi • bavilo by mě to • dny otevřených dveří, přátelé, co mě baví • řídila jsem se tím, co mě baví; rozhodla jsem se zcela sama
ZŠ Č. 7	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • nikdo • rodiče mi nejvíce pomohli, protože mě znají velmi dobře a ví, co mi jde • nejvíce mi pomohl zájem zaměstnavatelů v daném povolání a nejvíce mi pomohli rodiče, protože jsem neměl představu, o jaký obor mám zájem. • rozhodoval jsem se sám, pomohlo mi to, že jsem byl na dnech otevřených dveří • rodiče – dávali mi rady • nejvíce rodiče a bratr, protože bratr dělá funkci v nejm. firmě a tato funkce má budoucnost. Proto bych chtěl studovat. No a také TU
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • kamarádky • inf. od kamarádů, kteří jsou na té škole; inf. od sestřenice, která studovala stejnou školu • pomohlo mi prostředí a atmosféra na škole; pomohla mi sestra • žáci, kteří školu už navštěvují; burza SŠ • moje vlastnosti, rozhovor se studenty na škole

Část 2: Výpovědi žáků k otázce č. 13 – další žádané informace

CHLAPCI N=97 (n=14); DÍVKY N=114 (n=16)

ZŠ Č. 1	CHLAPCI	ne/nevyplněno
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • uplatním-li se i v jiných oborech • jestli platí diskriminace na ženy, když by chtěli dělat spíše mužské povolání • ne není, já jsem rozhodnutá
ZŠ Č. 2	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • docela bych potřeboval vědět, co se stane za 5 let • ne, protože mám už vybráno • pracovní místa v okolí • ne, jsem plně rozhodnut • jestli by mě to dokázalo uživit a jestli by mě to bavilo • prac. místa v okolí

	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • asi ne, už jsem se rozhodla, ale rady se hodí vždy, víc budu vědět, až mě přijmou na školu • ne, všechno, co potřebuju vědět, už vím • jestli jsem způsobilá ke studiu • nevím, co bych ještě potřebovala vědět, tak si sama něco zjistím • nevím ve 14 letech, co chci dělat za profesi (2x) • určitě by se něco našlo, třeba, co obnáší ta profese
ZŠ Č. 3	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • jestli je to práce spíše uznávaná, nebo spíš jako samozřejmost
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • vím skoro vše • jestli by mě to bavilo • už jsem rozhodnutá a nic už nepotřebuju vědět
ZŠ Č. 4	CHLAPCI	ne/nevyplněno
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • jak se studentům líbí na dané sš
ZŠ Č. 5	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • jestli na to mám • plat a pracovní podmínky • vidět do budoucnosti
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • jak se budu cítit v kůži vykonavatele toho povolání • ano jestli bych se uplatnila spíš v ČR nebo zahraničí
ZŠ Č. 6	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • jestli je škola spojená s nějakým zaměstnavatelem • jestli v tom budu dobrý a jestli mi to půjde • ne, vím všechno
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • obory vš po gymnáziu
ZŠ Č. 7	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • myslím, že jsem dělal vše proto, abych se dozvěděl vše, co jsem potřeboval
	DÍVKY	ne/nevyplněno

Část 3: Výpovědi žáků k otázce č. 15: Představy žáků o vlastní profesní přípravě

CHLAPCI N=97 (n=74); DÍVKY N=114 (n=95)

ZŠ Č. 1	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • opravovat stroje • sš plynárenská – instalatér – práce • opravář zem. strojů – sou králíky • opravář zem. strojů • sš automobilní úo – obor automechanik • rybář – vyučit se a potom jít zpracovat do nějaké zpracovny ryb • jdu na gymnázium – později bych chtěl studovat fyziku nebo informatiku
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • vůbec ne • obchodní akademie a sš cestovního ruchu Chocceň, jinak nemám zatím představu do budoucna • všeobecné gymnázium a poté nějaká vš • sš zdravotnická, po sš bych chtěla dále studovat vš, ale ještě nevím s jakým zaměřením • hasič – sš s maturitou; když mi to dobře půjde ve vědomostech, tak i vš, praxe v SDH Klášterec nad Orlicí – ježdění na výjezdy; po ukončení škol se stát profesionálním hasičem
ZŠ Č. 2	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • vůbec, zatím jsem se dostal pouze k volbě sš, dále se budu ubírat buď tímto uměleckým směrem, nebo využiju už téměř jisté místo v GMC software, kde pracuje můj otec, kde mám stálou letní brigádu a kde to především mám téměř pojištěné pracovní místo • ještě nemám • učiliště – automechanik • sš, vš • chtěl bych na sš stavební, obor stavebnictví – silnice, dálnice • instalatér – cca snadná profese • já budu policista – musím mít svaly • sš stavební • vystudování sš stavební a následně vš • profese truhlář po ukončení učiliště chci pracovat • informační technologie – profesní cesta – snažit se prosadit • sš zaměřená na profesi, kterou bych chtěl vykonávat • po absolvování sš možná postup na vš/voš, praxe a následně vyhledání

		<p>pracovních míst v oboru právnickém</p> <ul style="list-style-type: none"> • obráběč na cnc strojích – po vystudování sš bych chtěl dělat obráběče buď na normálních nebo cnc soustruzích, spíše v malé firmě • jdu na strojnío mechanika a až to dodělám, tak si chci udělat nastavbu • sš, vš, zaměstnání • sš karosa • sš elektrotechnická pce
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • ano, stavební škola, sš, praxe a poté možná vš • obchodní akademie, jazyková škola, vš, jazyky • chtěla bych jít na uměleckou školu, obor interiérový design • obchodní akademie a jazyková škola Pce • odborné učiliště Choceň – cukrář, práce v cukrárnách • zvolená profese cukrář • zatím ještě nejsem rozhodnutá • chtěla bych jít na sš podnikání a dále pokračovat nejspíše na vš policejní • ne proto jdu na gymnázium • chci jít na počítačovou grafiku, protože mě baví vytvářet nové věci a myslím, že by mě tahle práce bavila • obchodní akademie, vš • sama ještě pořádně nevím, čím bych se chtěla jednou živit, takže přesnou představu rozhodně nemám • bezpečnostně právní činnost – věci kolem policie • obchodní akademie a soš cestovní ruch Choceň, daně, finance • manažerka firmy – sš, vš, praxe, práce • chci studovat školu podnikání, kde jsou jazyky, právo,..., dále chci pokračovat na vš, ale nevím na jakou, protože je na to ještě čas a velké rozšíření vš • ano mám, vím, co bych chtěla dělat. Ale nevím, jestli to bude možné, záleží, jestli se vůbec dostanu na školu. A pokud jí vystuduju. Jen bude složité se uplatnit. Podle toho kam se dostanu na školu. Víím, co obnáší povolání z obou škol, kam jsem si dala přihlášku • zš, sš, vš • chtěla bych se asi věnovat něčemu uměleckému, ale třeba jen jako druhé práci; gymnázium, kroužek VV v ZUŠ • gymnázium – poté možná žurnalistika • jdu na gymnázium • manažerka – sš, vš • zatím ne, proto jsem se přihlásila na gympl • obchodní akademie daně a finance, práce s penězi • SPgŠ– možná vysoká, jinak práce v MŠ • sociální činnost ÚO • nejdřív jít na zdravotnickou školu, a když to půjde dobře, tak potom na vš medicína a během sš si chci udělat, co nejvíc kurzů pro první pomoc
ZŠ Č. 3	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • po ukončení školy odlítám za prací • elektrikář, sš, možná voš • IT střední škola, možná vš • fotografa media – nemám ponětí, co budu dělat, ale víím, co chci dělat a dostanu se tam za každou cenu; kameraman s malou spol. • profese – elektromechanik – dodělání sš; vystudovat jazyky, praxe, pracovat v cizině • státní zaměstnanec u policie • nástrojař, je to práce s vředlkem • nástrojař • truhlář – Česká Třebová
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • kadeřnice – 3 roky škola a pak si dodělám maturitu – sš Polička • nevím, proto jdu na gymnázium, abych pošetřila více času • ještě moc ne • focení – hodně se věnovat focení a hlavně vytvářet originální práci, i když v této době už to bude problém; sš – uměleckoprům. sš v ÚO; práce – v prvním ročníku se učit vyvolávat fotky a později je i potom upravovat • užitá fotografie a média – ÚO, praxe focení, focení do přírody – Adršpach • ekonomka sš a pak vš • gymnázium – ekonomická vš, práce účetní • umělecká škola – interiérový design • jak se to vezme; jdu do Poličky na kuchař-číšník a už se těším na praxe,

		<p>teda ne na to vstávání, ale jinak se těším</p> <ul style="list-style-type: none"> • sš pedagogická škola – voš pedagogická – učitelka ve školce (předškolní a mimoškolní pedagogika) • učitelka matematiky/fyziky • učitelka v MŠ, sš Litomyšl, vš/voš pedagogická, praxe ve školce, pomoc ve skautu • obchod. akademie – zahraniční obchod; chtěla bych dělat něco v zahraničí • psychiatr- zdrav. lyceum, medicína, atestace • policie – sš bezpečnostně právní, praxe u městské policie, praxe u státní policie, výcvik střelení, sebeobrany, atd • pedagogická – být učitelkou v MŠ; sš chemická – chemický hasič, být u záchranného sboru • kadeřnice
ZŠ Č. 4	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • nástrojář • nástrojář sou soš Lanškroun, praxe, práce v Ině • spš – stavebnictví, architekt – vš • stavebnictví – architekt – sš – vš/praxe, získání práce
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • lékařka – gymnázium La, medicína • gymnázium, vš-medicína, práce v nemocnici nebo jako praktický lékař • policista- ISS Moravská Třebová – bezpečnostně právní činnost • knihařka a poté na školu s maturitou a poté na školu s maturitou, asi cukrář, a pak možná na terapeutku, takže na voš a pak asi vysoká
ZŠ Č. 5	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • nevím, čím chci být • chci jezdit kamionem • strojní mechanik • cnc nástrojář, vysoké mýto, sš karlova • opravář zem. strojů – dokončit školu a jít okamžitě do práce • automechanik • sš elektrotechnická Česká Třebová (4 roky + dostatek praxe) – maturita – hledání zaměstnání • udělat si kurz • budu se muset hodně učit a poslouchat při hodinách • programátor – hodně praxe, pak se přidat k nějaké společnosti • chtěl bych jít na profesionálního hasiče, kdyby mě nevzali, tak jdu do armády • zemědělství – zemědělec, farmář • bezpečnostně právní činnost – detektivní agentura/vysoká detektivní škola • mechanik, elektromech. Pce, budu se muset učit • gymnázium – další vzdělání nevím, proto gymnázium • elektrotechnika – elektrika v různých prostředích • mechanik – elektrikář, udělám sš a půjdu pracovat • nástrojář – sváření, cnc obrábění • policista • hasič – fyzická, psychická příprava
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • sš – překladatelství • vš – ekonomika • gymnázium – vš zatím přesně nevím • obor – cestovní ruch, kurzy na letušku • ano mám představu, proto jsem si vybrala to, co chci v budoucnu dělat • chtěla bych se dostat na gymnázium, udělat maturitu a pak studovat na univerzitě medicínu • obchodní akademie, začnu se více zajímat o cizí jazyky • farmaceut – chem. škola, univerzita s daným zaměřením poté práce • sš automobilní – spravuju s taťkou traktory a baví mě to, tak pokud školu dodělám i s maturitou, budu moct spravovat a objednávat náhradní díly • administrativní ve strojírenství, nástup do práce • analýza potravin – výživový poradce • mám – jinak bych tu školu nevolila • chtěla bych se pohybovat v prostředí forenzní chemie, případně forenzní psychologie. po sš nemám zatím žádné další plány • chtěla bych být překladatelkou v nějaké cestovce a po sš chci školu v zahraničí, ke zlepšení jazyka • policie • vystuduji knihovnictví, poté voš nebo vš, a stanu se editorkou

		<p>v nakladatelství/vydavatelství</p> <ul style="list-style-type: none"> • ano, právník – no nejdřív si udělám nástavbu na práva a pak vš, budu chodit na obchodní akademii na veřejnoprávní činnost a také na různé práce, co se týká oboru • voják • sš zdravotnická, bakalář • fyzioterapeut – sš, vš • fyzioterapeut/výživový poradce • sš předškolní a mimoškolní pedagogika, nebo zdravotnická, poté bych chtěla na voš, pak dělat v mateřské školce/sestřičku • obchodní akademie – cestovní ruch, praxe v ck Invia, kde pracuje moje mamka, chtěla bych pracovat v ck • sš cestovní ruch, průvodce/překladač • pozemní architekt, pozemní stavitelství (stavitelství), vytváření web. stránek (elektrotechnická) • sš-vš • psycholožka – sš sociální – vš – hodně čtení knih, práce s postiženými osobami/editorka knih – sš (ISS MB) – vš – čtení a psaní knih, výlety do zahraničí
ZŠ Č. 6	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • geodzie – nemám tušení proč; s psychologie; zaměstnání v reklamní agentuře • automech. – opravovat hl. auta • automech. UO, maturita, závody škoda • sš Trutnov, jít dělat lesníka • spíše humanitní obory • armádní pilot v Čáslavi; sš – maturita – pilot • elektrikář • strojař- určitě půjdu na vš, jestli se tam teda dostanu • obráběč – budu dělat na cnc strojích • sš – nástrojař/obráběč kovů, nástavba, ačr • automech. – sš UO, praxe ve firmách na auta (Škoda, SOR), práce v nějakém autoservisu • automobilní
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • veterina • zdravotní sestra- sš, vš – praxe, učení v daném oboru • právnička-gymnázium, vš (ekonomická, právnická) • gymnázium-rozšířené vzdělání, kvalitní jazyky; vš chemická – obor farmacie • veterinář-sš-vš-otevření vlastní kliniky • ne • Trivis Třebechovice pod Orebem, pak Vš, praxe, policie • bezpečnostně právní činnost – příprava na budoucí vzdělání • cestovní kancelář – jazyky, práce s pc, cestování • chtěla bych pracovat v cestovní kanceláři, protože cestování a jazyky mě baví
ZŠ Č. 7	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • nemám představu • opravář zem. strojů • sou + praxe, možná nástavba • nejvíce bych chtěl být logistikem v dopravě, protože ví, že tato profese má velkou budoucnost
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • sociální činnost – vš, nějaké brigády • bezpečnostně právní činnost – SŠ, VOŠ/VŠ, praxe – policie ČR/psychologie • gymnázium, VŠ, zaměstnání • zdravotní sestra, voš, praxe • chovatel – 3 roky, nástavba

Část 4: Výpovědi žáků k otázce č. 24: Zhodnocení významu základní školy při volbě střední školy

CHLAPCI N=97 (n=70); DÍVKY N=114 (n=93)

ZŠ Č. 1	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • ukázkou požadovaných oborů a vysvětlením změn v přijímacím řízení • uplatnění na trhu práce • na jakou sš jít • dohnala mě k učení • kutilská dílna • pomohla mi např. malým výletem do této školy – možnost nahlédnout
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • při vyplnění přihlášek na sš; v přijímacích podmínkách např. kolik bodů je potřeba získat pro přijetí na danou školu • znalosti v určitých předmětech • podrobnější informace o sš • svět práce • mluvila jsem s p. zástupkyní a ta mi o mé budoucí sš sehnala informace, pak jsme se o ní bavily • získala informace o sš
ZŠ Č. 2	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • v ničem mi nepomohla, rozhodl jsem se sám • ZUŠ – nalezení lásky k umění a touhy tvořit a zanechat po sobě jasnou stopu • nepomohla • jak napsat přijímací zkoušky • když se snažíš, dokážeš to • pomohla mi počítat rychle a úspěšně všechny příklady v matematice • naučila mě číst a psát a počítat • jak se rozhodnout, na kterou sš půjdu • výchovný poradce • odhalení silných a slabých stránek • naučili spoustu technických vědomostí, které využiju na sš stavební • odhalení mých silných a slabých stránek • abych zjistil, jak funguje šikana • naučila mě číst, psát a počítat, takže dost možná udělám přijímačky a nebudu pracovat v KFC • zjistil jsem, na co mám a na co ne • dodání atlasu škol • dali mi atlas škol • v pořádání manuálních soutěží
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • no nejvíce na připravování na přijímací zkoušky • v ničem mi nepomohla • dala mi atlas škol • škola mi nepomohla • pomohl mi pouze učitel chemie, zda je škola vhodná • škola mi nijak moc nepomohla; na přípravu na přijímací zkoušky chodím na gymnázium • podávala mi informace • nepomohla mi, rozhodla jsem se sama, co by mě bavilo • téměř v ničem • nepomohla • cvičení z matematiky na přijímačky • nepomohla mi moc • škola mi nepomohla, rozhodla jsem se sama a trochu mi pomohli rodiče • rozhodla jsem se sama • kroužky o vaření a pečení, vaření v hodinách • vaření v hodinách a na různých kroužcích • vzdělání a zájmy • pomohla mi získat možnosti studia, díky škole vím, jestli jsem schopná studovat, zda mě to baví a moje výsledky v čem jsem dobrá a v čem jsem špatná • dala mi atlas škol • hlavně ve známkách na vysvědčení • umím dobře matematiku

		<ul style="list-style-type: none"> • dostala jsem informace o dané škole • jen učitel chemie • jen učitel chemie • moc v ničem • naučila mě základní věci, dala mi katalog sš • dala mi základy a hlavně informace, co bych mohla a co by mě bavilo • to fakt netuším; na obor, na který chci jít, mě tady nic nepřipravilo
ZŠ Č. 3	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • s papírováním • informace o různých školách • vůbec – tento obor se tu neprobírá • s přípravou • neměla výrazný vliv • dny otevřených dveří • ve škole s učiteli jsem se o tom nebavil • nemám tušení • v ničem
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • výchovný poradce mi pomohl, řekl mi informace ke škole atd. • pomohl mi výchovný poradce, poradil • poradili mi, jestli na to mám nebo ne • rozhodnutí • připravila mě na přijímačky • připravit se • informace o přijímačkách • hl. informace o přijetí • poskytla mi informace; někteří učitelé i zkušenosti • jaké jsou a nejsou mé silné stránky • tak umím někdy vymýšlet nové postupy, a spíš jsem k volbě sš jsem se rozhodla sama • ukázala mi, co umím a co ne, v čem jsem dobrá • v získání vědomostí na přijímací zkoušky • navštívili jsme úřad práce, nějaké firmy • zkušenosti • tak učitelé říkali, že hlavně aby mě to bavilo a abych se po sš dobře uplatnila • potřebné informace k přijetí na sš • škola vůbec
ZŠ Č. 4	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • ničím • informace o aktuální nabídce sš, uplatnění v daném oboru • návštěvy sš v rámci Technohrátek, výchovný poradce
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • hlavně mi pomohla tím, co jsem se naučila; informace o sš • doporučili mi na jakou sš bych měla jít
ZŠ Č. 5	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • v pochopení jak co funguje, zjišťuje se a pracuje • občanská výchova • přednášky • moc mi nepomohla, já už byl rozhodnut od mládí a svého cíle se držím • nabídka sš, požadavky na přijetí • informace o přijímačkách, školách, volbě školy • informace o přijímacích zkouškách • geometrie • připravovala mě na změnu, že to nebude lehké jako doteď • co je potřebné, kde si vše můžu dohledat • řekli nám informace o povoláních • atlas škol • přihláška • tělocvik
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • nic, možná jen, abych dodržovala to, co mám, aby na mě bylo spolehnutí nebo taky nebrala vše na lehkou váhu • ranní přípravou na přijímací zkoušky; školní psychologka s výběrem povolání; sš jsem si vybrala sama • škola mi nejvíce pomohla v rozhodování, v předmětech, které mě díky zš zaujaly • svět práce, burza škol • moc mi nepomohla, vždy jsem byla rozhodnutá sama za sebe, co v životě chci/nechci a jak si za tím půjdu

		<ul style="list-style-type: none"> • příprava na přijímačky z českého jazyka, matematiky každý týden • v mých silných stránkách • jeli jsme na burzu škol • pomohla mi informacemi o školách, kdy se píšou přijímačky, jak se vyplňuje přihláška a potřebné informace k přihlášce • naučila mě říkat svůj názor, průbojnost, základy všeho, socializovat se • přípravou na přijímačky • příprava na přijímačky • tím, že se mě snažila připravit na sš • přednášky a projekty • v podstatě mě postrčili k tomu, abych se začala o sš zajímat • na zš se učíme angličtinu, ruštinu, němčinu, které budu na své škole potřebovat, naučila mě na přijímací zkoušky • testy ohledně volby povolání, informace o sš • částečně v rozhodování při volbě, pomáhají při přípravě na přijímačky • informace o přijímačkách • školní poradce • požadavky na přijetí na sš • tak nejvíc asi znalost a šanci – známky atd. • rozšíření vědomostí v oblasti chemie • přednášky
ZŠ Č. 6	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • v ničem • spíš mě připravila jenom na to, že ty přijímací zkoušky nedám • dozvěděl jsem se, kde a kdy je den otevřených dveří • možnost jet se podívat na burzu sš • navštívení burzy škol • hlavně známky a chování • moc mi nepomohla • k získání základního vzdělání, nic víc • ve znalostech • ne nepomohla • v ničem • praxe • s přípravou na vybranou školu • práce s velmi psychicky zajímavými učiteli a učitelkami
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • zde jsem získala jenom základní znalosti; ostatní mám ze skautu, cestování a jiných kroužků • už vím, co za předměty mě baví/jdou a podle toho jsem si také vybírala sš • výlety na burzy škol • vzaly nás na burzy škol (Česká Třebová, Pardubice) • přijímací zkoušky • příprava na přijímačky • burzy škol, informace o dnech otevřených dveří • jezdili jsme na burzy škol • poradili mi, co je pro mě lepší, kam bych spíše měla jít • vědomostí, které budu do života potřeba
ZŠ Č. 7	CHLAPCI	<ul style="list-style-type: none"> • škola mi nepomohla • ve škole jsem zjistil, co mi jde • nijak moc mi nepomohla • poradila mi s oborem na sš • hodně mi pomohlo, že jsem vše mohl prodiskutovat s paní učitelkou, protože mi dobře poradila
	DÍVKY	<ul style="list-style-type: none"> • poradila mi • vzděláním • ničím • k volbě sš mi škola nepomohla • tím, že mám raději zvířata než lidi